

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

3 MEI

Laat ons staan bij het kruis
onzer doden.

Het gaat niet om het kruis op
de Grebbeberg of bij Amersfoort,
niet om het kruis in Buchenwalde
of Normandië, niet om het kruis
op de Tjiater of in Birma, niet
om het kruis van bloedkoraal in
de Javazee of Stille Oceaan. Het
gaat niet om het kruis, dat één
der Uwen dekt, noch het graf van
soldaat of burger of partisaan, van
Fries of Limburger of Indische
Nederlander of Jood of Ambonees,
van boer of edelman, van Katho-
liek of Protestant.

Zo is het kruis niet.

Zo is alleen de mens.

Zo laat ons staan en zien naar
het kruis.

Het kruis, dat het lichaam van
NEDERLAND dekt. Van het
hart, de ziel, de liefde, de trouw,
de haat, de angst van Nederland.

En laat ons er staan, gij en ik,
niet als Fries of boer of Katholiek.
Het kruis heeft twee armen, zij
zijn lang genoeg, die armen van
èlk kruis dat staat op het graf van
onze doden, om er Uw en mijn
jasje van het Limburgerschap, ons
boer-zijn of geloof, een wijle aan
op te hangen, — opdat wij er
kunnen staan als mens en Neder-
lander alleen.

Bezinning

Er wordt zo gemakkelijk geschermd met de ontluistering der hoogste levensnormen als het vanzelfsprekende gevolg van elke oorlog. Het is pakweg een axioma geworden, een axioma van bijna klassieke zedelijke lafheid en gemis aan verantwoordelijkheidsbesef.

Wij weten het, het is ons al zo heel vaak gezegd: men hoeft slechts de blik te slaan op de dagelijkse voorpagina van de krant, van waar alle sensatie van wereld, natie en individu op de lezers wordt losgelaten, — om tot de bedriegelijke conclusie te komen dat het inderdaad onontkoombaar schijnt te zijn, dat na elke oorlog demoralisatie, zedenverwildering en verworping als een donkere stroom door de getroffen volken zuigen. Moordaanslagen op weerloze oudjes om enkele verrotte rijksdaalders, verzaking van ouderplichten, toenemende jeugdcriminaliteit, corruptieschandalen, ergerlijke dierenmishandeling...

Hoe het ook zij: de mens berust in de schijn en accepteert de verwildering en demoralisatie als iets vanzelfsprekends, het verschijnsel van elke na-oorlogse periode. De enige reactie is de theorie, kunstmatig gecreëerd door lafhartigen, dat het zo erg vanzelfsprekend en logisch is en derhalve geaccepteerd dient te worden als iets reëls.

Zie naar de afbeelding hierboven.

Het is de reproductie van een tekening, — wie weet wie hem vervaardigde en onder welke omstandigheden, — die wij jaren geleden op Java vonden, vergeeld en

aangevrotten door witte mieren en het vocht van talloze moeson-regens over een Nippons krijgsgevangenenkamp in Siam. De walm van de oorlog grijpt daar van naar de strot, heel die verschrikkelijke gele droesem van rottende wonden, dysenterie, zweet van jaren, de rochelende stank van krimpande magen en het gif van de vergevorderde ontbinding.

In dit beeld is de Wereld van Morgen geboren, de Wereld van de oorlog.

En wat denken zij, de theoretici en klagers, zij allen die zich neerleggen bij de wereld van het Heden, — dat in dit beeld soms de hunkering is geboren naar de moord op een zeventigjarige weduwe die drie rijksdaalders bergt in een versleten kous? Of soms de wens naar verkrachting van kind-meisjes? De afbeuling van een hert of een hond?

Laten wij er geen vraagstuk van maken. Wij weten allen, dat juist in de oorlog in het mensenhart het Grote Visioen is geboren van de betere wereld, de menswaardiger samenleving, de dageraad na de diep-duistere nacht waar om gebeden, gevloekt, geleden en geofferd is.

Laten wij de zedenverwildering, de verworping der levensnormen, en de vertrapping van het goddelijke in elke mens niet meer accepteren als een logisch gevolg van de oorlog, maar er naar streven en handelen, dat er ook nog zoiets bestaat als het Grote Visioen. Wij hebben ons zelf dat eenmaal afgezworen tegenover de Dood, laat ons Leven er de inlossing van zijn.

Legioensrapport

Dit nummer van ons komt net tussen twee belangrijke data uit, namelijk die van de verjaardag van Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin en die van de gedenking onzer doden van Wereldoorlog II.

De indeling van dit nummer is misschien ietwat bevreemdend: in tegenstelling tot de volgorde van de twee genoemde data is zowel titel- als tweede pagina gewijd aan onze doden en nu, aan het begin van dit Legioens-rapport, wenden wij ons gezicht pas naar onze Koningin. Dit heeft z'n reden. Tegenover onze doden staan wij met ootmoedig gebogen hoofd, omdat dit de enige houding is die past bij onze belofte, dat wij zullen trachten de zin van hun offer te verwezenlijken. Daarna pas, en schier in hetzelfde gebaar, staan wij weer recht en maken front naar onze Koningin met dezelfde belofte, gestuwd door onze trouw aan Haar en Haar Huis. En deze belofte: te streven naar het land, Haar regering waardig, zij tevens de strekking van onze eerbiedige gelukwens met Haar jaardag.

Inmiddels gaat de organisatie van de plaatselijke afdelingen rustig verder. Op Zaterdag, 26 April, zijn vertegenwoordigers van alle afdelingen met enkele hoofdbestuurleden en adviseurs in Amsterdam samengekomen teneinde de richtlijnen voor de interne organisatie en andere belangrijke aangelegenheden te bepraten. De afdelingen zullen zo nodig door hun vertegenwoordigers ingelicht en geïnstrueerd worden omtrent het besprokene.

Er zijn enkele kleine dingen, die echter dringend worden aanbevolen in de aandacht van de legionnaires.

Met de donor-aanmelding voor de Bloedtransfusiedienst van het Rode Kruis loopt het. Het is echter nodig gebleken, dat wij de zaak effe anders aanpakken. Wat is namelijk het geval? Wij weten dus dat er een tekort van ettelijke duizenden donors is. Dit tekort is echter niet evenredig aan het bevolkingstal „gespreid” over de steden. Zo kon het gebeuren, dat in een klein Noord-Hollands stadje onze plaatselijke vertegenwoordiger met de spontane opgave van enkele tientallen leden zich kwam melden bij de vertegenwoordiging van de Bloedtransfusiedienst, die de aanmeldingen weliswaar dankbaar accepteerde doch er meteen aan toevoegde, dat er in dat stadje juist géén tekort aan donors was. Het is natuurlijk niet zo erg plezierig voor onze vertegenwoordiger om zijn mensen dit over te brengen nadat hij ze warm had gekregen voor het goeie doel. We hebben daarom naar de vertegenwoordigingen van de Bloedtransfusiedienst geschreven met verzoek om opgave van het donor-tekort. Deze informatie zullen wij daarna naar de Legioens-vertegenwoordigingen sturen, zodat zij weten waar ze aan toe zijn en voor het vereiste aantal kunnen zorgdragen.

Dan zijn er nog enkele simpele dingen, die toch zeer noodzakelijk onder de aandacht moeten worden gebracht. Onze secretaris krijgt al geruime tijd aanmeldingskaarten „Actie Verbinding” toegestuurd van mensen, die al lang lid van het Legioen zijn. DIT IS ABSOLUUT ONNODIG. Als je je eenmaal gemeld hebt, blijf je lid totdat je uit jezelf afschrijft. Die aanmeldingskaarten in „Oud-Wapenbroeders” zijn bestemd om er nieuwe leden mee op te geven, kennissen of vrienden van je dus die je hebt weten te overtuigen van de noodzaak om met z'n allen een poging te doen, ons land los te scheuren uit de gevaarlijke impasse en te begeleiden op de weg naar een betere toekomst. Voorts is het helemaal niet noodzakelijk, dat nieuwe leden zich melden per model-aanmeldingskaart. Een kort briefje, briefkaartje of desnoods de vermelding „nieuw lid” met naam en adres op het strookje van de postwissel of het girobiljet, waarmee het lidmaatschap gedokt wordt, is voldoende.

Dan is ons gebleken, dat van meerdere officieel- of officieus-politieke zijde het gerucht wordt rondgestrooid, als zou ons Legioen een fusie zijn aangegaan met die of gene partij, organisatie of beweging. Nou moeten we één ding heel goed begrijpen: dit Legioen is niet van het Hoofdbestuur, het is van elke man uit het Legioen en wanneer het ooit zo ver mocht komen dat het H.B. plannen heeft voor aansluiting bij een andere beweging of er een soort overeenkomst mee aangaat, dan zullen allereerst de leden hiervan op de hoogte worden gebracht. Tot zover is elk bericht, hoe dan ook en van welke zijde, onjuist. Mensen, laat je niet opjuinen, hou' de „buitenwereld”, vooral nu de verkiezingen zo nabij zijn, verrèkte goed in de gaten en werk zulke geruchten meteen uit de weg.

Tot zover dan maar weer voorlopig.

1e Jaargang No. 12
Verschijnt elke 14 dagen
3 Mei 1952

Voorlopig Redactie-adres:
Copernicusstraat 57b
Amsterdam

Voorlopig Secretariaat
en Penningmeester:
Schelpenkade 31, Leiden,
Postrekening 581684

OP DE KORREL

- * Onuitgegeven brochure
- * Banzai!
- * Waarschuwing!
- * Actie Sobat
- * Ajoon-ajoon . . .
- * Indische Nederlander
- * Het beste

Bij een Amsterdamse firma
worden met spoed gevraagd

RADIO-MONTEURS en AANKOMENDE RADIO-MONTEURS

Aanmeldingen schriftelijk en met zo uitvoerig mogelijke opgave van persoonlijke gegevens, diploma's, ev. practijk enz. te richten tot het Secretariaat Veteranen Legioen Nederland, Schelpenkade 31, Leiden.

ONUITGEGEVEN BROCHURE

Ruim een jaar vóór de soevereiniteitsoverdracht over Indonesië verzocht een uitgever hier te lande de Admiraal Helfrich diens wederwaardigheden gedurende de beginperiode van het Indië-drama en diens visie op het zich voltrekkende politieke échec, op papier te stellen. Deze uitgever is echter, om welke reden dan ook, nooit overgegaan tot publicatie van deze brochure. Weliswaar schreef de Admiraal naderhand zijn „memoires”, doch deze verschenen bij Elsevier's in een dermate dure luxe-uitgave, dat zij onbereikbaar bleven voor de normale Nederlandse beurs. Hierdoor werd het doel van de Admiraal, nl. het Nederlandse volk op de hoogte te brengen van de duistere politieke machten, die bezig waren Indonesië los te scheuren van Nederland, geheel gemist. Wij prijzen ons echter gelukkig, van de Admiraal toestemming gekregen te hebben, zijn „Onuitgegeven Brochure” te publiceren in dit orgaan van ons. In de voorgaande hoofdstukken schetste de Admiraal de wording van de welvarende rechtsstaat Nederlands-Indië tot het uitbreken van Wereldoorlog II, alsmede de grievende, brekende en brutale rol die Engeland na Japan's capitulatie in de „bevrijding” van Indië speelde.

X. HET DRIEFZAND

JAPAN had zich onvoorwaardelijk overgegeven. Het Japanse commando had plechtig beloofd alle orders van de geallieerde bevelhebbers op te volgen. In Tokyo werd dit beloofd aan Mac Arthur en op 12 September d.a.v. plechtig herhaald tegenover Mountbatten in Singapore. In de eerste algemene order van de Supreme Allied Commander (Mac Arthur, „general order no. 1”) staat o.m. dat niet alleen alle Japanse strijdkrachten, maar ook alle zgn. „Japanese controlled Forces” (dus door de Japanners gecontroleerde strijdkrachten, waartoe ook de Indonesische hulp-troepen behoorden) op hun plaats moesten blijven, de wapens afleggen en inleveren en dat alle geallieerde opdrachten onmiddellijk en volledig moesten worden opgevolgd. Nu is die orders te geven maar niet te letten of ze inderdaad ook opgevolgd worden, uiteraard half werk. Ik vertelde reeds, dat de Britse bevrijdingstroepen, toen zij eindelijk kwamen opzetten, slechts enkele grote steden op Java en Sumatra bezetten; hoe konden de Britten dan de uitvoering van genoemde order controleren zonder het binnenland in te gaan? Hoe konden zij beletten dat de wapens en munitie-depots in verkeerde handen kwamen? Hoe konden zij controleren of alle Japanners zich overgaven en het land verlieten? Hoe konden zij er zeker van zijn dat alle geïnterneerden en krijgsgevangenen inderdaad bevrijd werden?

De vragen stellen is meteen ze beantwoorden: op deze wijze kón die „general order no. 1” NIET uitgevoerd worden.

Te weinig troepen? Niet op gerekend? Het kan zijn, maar dan alléén aanvankelijk en nog maar bijzonder kort, want waren onze eigen krijgsgevangenen (zoals die het trouwens ook wensten) direct ingeschakeld, waren marine, mariniers en OVW-bataljons niet vele maanden op Malakka vastgehouden, — de rust en orde waren direct hersteld geworden en „general order no. 1” zonder mankeren en goêd uitgevoerd. En toen eindelijk de Nederlandse troepen wél werden toegelaten, besnoeide het Engelse opperbevel hun activiteiten; hadden zij onder het eigen Nederlands bevel kunnen opereren, het pacificatiewerk was sneller en gemakkelijker geschied dan later, in de jaren 1947 en 1948. Maar Mountbatten had zijn instructies en de hem gegeven doelstelling was in één belangrijk opzicht beperkt. Zij luidde: de overgave der Japanners te aanvaarden, ze te ontwapenen en te verwijderen, de overgave van het Japanse oorlogsmateriaal te verzekeren, de geallieerde krijgsgevangenen te bevrijden en voor zo ver nodig te repatriëren, zorg te dragen voor de veiligheid van de geïnterneerde mannen, vrouwen en kinderen. Maar er stond NIET in: **het wettige, Nederlandse gezag te herstellen.**

En waaróm eigenlijk niet? Ik had mede de overgave geaccepteerd namens het Koninkrijk der Nederlanden, waartoe Nederlands-Indië behoorde, toen . . . . Formeel had de overgave plaats gehad in handen van generaal Douglas Mac Arthur, als „Supreme Commander of the Allied Powers”, en deze Allied Powers waren formeel — zo stond het vermeld — Amerika,

Engeland, Rusland en China. Dus NIET Nederland, NIET Canada, óók niet Australië of Nieuw-Zeeland, zelfs niet Frankrijk. Doch in het document staat uitdrukkelijk dat de Supreme Commander deze overgave óók accepteerde „in het belang van de andere geallieerde naties in oorlog met Japan” („and in the interests of the other United Nations at war with Japan”). Was het Koninkrijk der Nederlanden dan niet in oorlog geweest tegen Japan? En was het optreden der Engelsen in Nederlands-Indië, deel van het Koninkrijk, dan soms „in het belang van dat Koninkrijk”? Was het ONS belang, dat slechts enige plaatsen bezet werden, ook nadát er reeds ruim voldoende machtsmiddelen waren? En de Nederlandse troepen buiten Java en Sumatra te houden toen nog van alles had kunnen gebeuren, is dát soms het Britse begrip van het Nederlandse belang? En het beletten van het uitvoeren van hun werkzaamheden, nadat die troepen wél mochten landen op Java en Sumatra?

Wat had er kunnen en moeten gebeuren?

In overleg met de Indische regering in Brisbane en de BSO (Bevelhebber Strijdkrachten in het Oosten) had de Japanse opperbevelhebber in dit gebied, maarschalk Terauchi, dadelijk bij de overgave te Singapore op 12 September — beter zo mogelijk vóór die datum — bevel moeten krijgen, orde en rust te handhaven totdat de geallieerden het bevel hadden overgenomen en het Nederlandse gezag was hersteld. Het laatste had tevens ingehouden, dat de op 17 Augustus uitgeroepen republiek Indonesia niet werd erkend.

Dadelijk na het eerste contact met Batavia zou men geweten hebben dat de Nederlandse geïnterneerden een plan hadden voor de overname van het bestuur en andere taken van 's Landszorg. Daarvan had ten volle gebruik gemaakt moeten worden en de Japanse bevelhebber had verantwoordelijk gesteld moeten worden voor hun veiligheid. Men had de Japanse commandant moeten bevelen, de op Java en overal elders aanwezige krijgsgevangenen te bevrijden en te wapenen, waardoor er dadelijk een Nederlands-Indisch machtsapparaat

aanwezig was geweest. Hij had deze opdrachten volledig en prompt uitgevoerd.

Het ergste van alles is, dat er na Japan's capitulatie geen enkel NEDERLANDS gezag was, doch alleen een BRITS (dat voorts geen gebruik maakte van de machtsmiddelen, die ter beschikking kwamen), benevens een republikeins schijngezag, waarmee formeel contact werd gehouden.

Ongetwijfeld is het gezagsvacuum van zes weken funest geweest. Maar nóg erger was het ontbreken van een echt militair gezag. Onmogelijk gecompliceerde, elkaar bijna vijandige verhoudingen; onvoldoende of foutief vastgestelde bevoegdheden; kris-kras dóór elkaar en náást elkaar werkende, machteloze instanties en apparaten, veel pratend doch dadenloos, ziedaar het beeld van het Britse soort

„bevrijdings“-gezag op Java en Sumatra.

Dit was de overwegende fout. In dit land, uitgebuit door een genadeloze vijand, onder deze uitgemergelde, uit haar voegen gerukte bevolking, had een sterk gezag orde en rust, recht en veiligheid moeten scheppen als het eerst-noodzakelijke en voordat er verder werd gepraat. Het Nederlands-Indië vóór 1942 was een éénheid geweest, omdat het NEDERLANDS-INDIE was. Het Nederlandse oppergezag (overkoepelende controle) had er een eenheid van gemaakt. Deze had eerst hersteld moeten worden. Hoe kon men verwachten dat zulks in een ontwricht land zonder Nederlanders mogelijk was, wanneer deze zelfs in 't vredige en bloeiende land van 1941 nog niet konden worden gemist? Ik ga dus

nóg verder: er was alle reden voor geweest, na de vijandelijke bezetting, na deze totale ontwrichting, een Nederlands gezag te herstellen, sterker dan het ooit geweest was, teneinde daarna onder gunstige omstandigheden samen te werken in de richting van de Koninkrijke rede van 7 December 1942. Daar waren alle bevolkingsgroepen mee gebaat geweest. Eerst had hersteld moeten worden wat kapot was, daarna pas verder bouwen. Of denkt men dat het lukt een zesde verdieping op een huis te zetten waarvan de vijfde verdieping uitgebrand is?

Dit is de kern van het probleem geweest: men heeft verzuimd het hoogstnodige te doen en daardoor is alles wat daarna gebeurde, op enkele grond komen te staan. Maar onverdroten gingen wij op dit drijfzand voort. (Wordt vervolgd)

De Nederlands-Indonesische wrijvingen

Omstreeks dezelfde tijd dat onderstaand artikel in „De Indische Courant“ verscheen, kregen wij van een expert in het mystieke leven der Javanen het aanbod, om in ons orgaan de uitermate belangrijke legende van Djajabaja (spreek uit: Djojobojo) te behandelen. Deze legende is daarom zo belangrijk, omdat vele gedachten en handelingen van de Indonesiërs geïnspireerd en geleid worden door het absolute geloof in de voorspellingen van de Djojobojo, die tot dusver merkwaardigerwijs geheel overeenstemmen met de historische gebeurtenissen. Alvorens wij in ons volgend nummer met de publicaties omtrent de legende beginnen, lijkt het ons goed het artikel uit „De Indische Courant“ over te nemen, omdat ook daarin de grote invloed van de Djojobojo-voorspellingen op de Indonesische maatschappij en politiek duidelijk tot uiting komt.

ZELFS het geduld van de regering-Drees schijnt niet onuitputtelijk te zijn. In haar Memorie van Antwoord op het afdelingsverslag van de Eerste Kamer is zij tenminste eindelijk eens uit haar slof geschoten. Er doen zich, heeft zij gezegd, telkens weer omstandigheden voor welke aanleiding geven tot een gevoel van onbehagen aangaande de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië. De toestand waarin vele gearresteerde Nederlanders zich bevinden, noemt de regering onbevredigend — en dat is zeer euphemistisch uitgedrukt — en op haar nota van 19 November jl. betreffende de arrestatie van Nederlandse mijnbouwkundigen, die verdacht werden van het ontvreemden van bescheiden, werd tot dusver van de Indonesische regering geen antwoord ontvangen.

Dat verbaast hier niemand. Met die

arrestatie heeft de Indonesische justitie zich lelijk in de vingers gesneden, en dat te erkennen vereist een groter zedelijke moed dan men hier in staat is op te brengen zodra het om Nederlanders gaat. Wat is er namelijk gebeurd?

De gearresteerde mijnbouwkundigen

Eind October van het vorig jaar werden de voornaamste leiders van de Mijnbouwkundige Dienst plotseling gearresteed, t.w. vier Nederlandse hoofdamtaren en één Indonesiër, het hoofd van de Dienst. Allen hadden een voortreffelijke staat van dienst en stonden bekend als mensen van onbesproken gedrag. Vooral daarom veroorzaakte deze arrestatie grote beroering in brede kring.

Een officiële verklaring kan dan

ook niet uitblijven. Zij kwam in de vorm van een bekendmaking van het Hoofdparket. De arrestaties, zo deelde het Hoofdparket mede, hielden verband met de verduistering van kaarten en geologische documenten van het Mijnwezen. Na de overdracht van de souvereiniteit zouden ze uit de archieven te Bandoeng gestolen en naar Nederland gezonden zijn. „Het nauwkeurig onderzoek“, dat vele maanden in beslag heeft genomen, heeft aldus letterlijk de bekendmaking thans duidelijk bewijzen opgeleverd ten aanzien van de onrechtmatige handelingen van enkele hoofdamtaren van de Dienst van het Mijnwezen, die in deze zaak zijn betrokken en die onrechtmatige handelingen hadden gepleegd tijdens de uitoefening van hun functie.”

Dat was zeer duidelijke taal. Het Hoofdparket was, zo liet het bekend

maken, in staat met de stukken in de hand aan te tonen dat de gearresteerden zich aan de tenlaste gelegde feiten hadden schuldig gemaakt. Het wachten was dus slechts op een openbare behandeling van deze zaak voor de rechter. Die bleef echter uit. Ruim twee maanden na de arrestatie werd het Indonesische Hoofd van de Mijnbouwkundige Dienst plotseling en zeer geruisloos in vrijheid gesteld. Een maand later kregen ook de vier Nederlandse hoofdamttenaren vergunning de gevangenis te verlaten en naar huis terug te keren.

Een blunder

Het Hoofdparket hulde zich in zwijgen. Geen enkele verklaring over deze zonderlinge gang van zaken werd afgelegd. Men moet dus aannemen dat de vijf hoofdamttenaren volstrekt onschuldig waren en dat het Hoofdparket een ernstige blunder heeft begaan.

Niettemin is het in gebreke gebleven de in 't openbaar geuite beschuldiging openlijk in te trekken en de vijf hoofdamttenaren te rehabiliteren onder aanbidding van verontschuldiging voor deze aantasting van hun eer en goede naam.

Een justitie moet zich daar niet boven verheven voelen. Zij behoort er zelfs prijs op te stellen gemaakte fouten te erkennen en te herstellen. Daar is haar eigen eer en naam mee gemoeid.

Onverwachte belangstelling

Zou men, zo wordt hier in de Nederlandse gemeenschap dikwijls gevraagd, ook zo handelen tegenover andere buitenlanders, Amerikanen of Britten bijvoorbeeld? Een antwoord op deze vraag heeft, zo las ik, de heer Algra in de Eerste Kamer gegeven. Tientallen Nederlanders, aldus deze Senator, zuchten in de gevangenis zonder dat zij weten waarom, hoelang en zonder dat zij rechtskundige bijstand kunnen krijgen. Dat is een krenking van de menselijke rechten. De Nederlandse regering stuurt brieven en nota's naar Indonesië, echter zonder resultaat. Daarom stelde de heer Algra de Nederlandse regering de volgende vragen:

„Is er één staat in de gehele vrije democratische wereld waar men een dergelijke bejegening ooit heeft ondervonden? Veroorlooft de Indonesische regering zich een dergelijke bejegening ook ten opzichte van andere regeringen van soevereine staten, zoals de Verenigde Staten of West-Duitsland?”

„Is het mogelijk dat een dergelijke bejegening een andere bedoeling heeft dan te pogen, bewust en opzettelijk, het Nederlandse volk en zijn regering te kwetsen.”

Onjuiste conclusie

Eindelijk dus eens een blijk van openlijke belangstelling in Nederland voor het lot van die Nederlanders die hier inderdaad zeer kwalijk zijn bejegend. Dat de Indonesische regering er op uit zou zijn het Nederlandse volk en zijn regering bewust en opzettelijk te kwetsen gelooft hier echter niemand. Wat dat betreft, is de heer Algra te ver gegaan, ook al goot hij zijn beschuldiging in een vragende vorm.

Ik voor mij ben er heilig van overtuigd, dat het merendeel van de verantwoordelijke figuren hier te lande voor een goede samenwerking met Nederland en de Nederlanders tenzeerste geporteerd is, niet uit een overdaad van sympathie voor ons en de onzen, maar uitsluitend op grond van de overtuiging dat een dergelijke samenwerking in het waarachtige belang van Indonesië is.

Dat bepaalde handelingen en uitspraken dikwijls op het tegendeel wijzen, moet worden toegeschreven aan factoren welke met een uitgesproken anti-Nederlandse gezindheid niets te maken hebben, maar voor een belangrijk deel verband houden met die merkwaardige mengeling van gebrek aan respect en een zekere vrees voor de Nederlanders, welke hier zo nu en dan aan de oppervlakte komt.

Haagse slapheid

Over de oorzaak van dat gebrek aan respect heb ik vroeger reeds geschreven. Wij hebben voortdurend met ons laten sollen. Wij voerden een politiek van volstrekte lijdelijkheid. Sloeg Indonesië ons op de ene wang, dan keerden wij het ook de andere wang toe.

De verwachting was, dat zulk een mateloze goedmoedigheid de juiste sfeer voor samenwerking zou scheppen. IJdele hoop. Wij bereikten er natuurlijk precies het tegenovergestelde mee, en dat had de regering kunnen weten indien zij slechts geluisterd had naar de raadgevingen van hen die van de psychologie van het Oosten meer begrip hebben dan zij. Zelfs toen de Indonesische regering haar minachting voor de Haagse goedmoedigheid — een ander, juist woord houd ik liever in de pen — zó zeer de vrije loop liet dat zij Nederlandse wapens en munitie aan boord van Nederlandse schepen in beslag deed nemen en tezelfder tijd een delegatie naar Nederland zond om met onze regering te onderhandelen over de opheffing van 't Uniestatuut en de status van Nieuw-Guinea, kwam er uit Den Haag niet het enig-juiste antwoord: eerst wanneer gij de wederrechtelijk in beslag genomen goederen aan ons terug hebt gegeven, zullen wij nagaan of de tijd

voor nieuwe onderhandelingen gekomen is. Neen, onze regering legde zich bij de beslissing van Djakarta neer, boog het hoofd en zette zich aan de conferentietafel met een delegatie, wier komst niet eens op de gebruikelijke wijze was aangekondigd.

Men moet er zich in Nederland dus niet over verbazen dat de normale hoffelijkheid, gebruikelijk in het verkeer tussen Staten, in de contacten tussen Nederland en Indonesië zo dikwijls in het gedrang komt en dat de Nederlanders hier soms bejegend worden op een wijze welke geen enkel ander land zou tolereren. Wie eerbied heeft voor zichzelf, zal geëerd worden, maar wie licht denkt over zichzelf, zal door de wereld gering worden geacht. Dat is Oosterse wijsheid, welke het Westen in zijn aanraking met het Oosten niet strafeloos kan negeren.

Bewondering en vrees

Behalve gebrek aan respect, leggen vele Indonesiërs ook een zekere vrees voor de Nederlanders aan de dag. Dat lijkt een contradictie, maar is het niet. De gouverneur van Celebes heeft onlangs op een te Makassar gehouden receptie ter gelegenheid van het bezoek der Nederlandse journalisten verklaard dat de Indonesiërs niet anti-Nederlands gezind zijn en dat zij de spreekwoordelijke volharding van de Nederlanders bewonderen.

Dat is juist, maar slechts een deel van de waarheid. De hele waarheid is dat die bewondering zelden vrij is van vrees voor een economisch overwicht der Nederlanders als gevolg van die volharding. Deze vrees komt hier telkens om de hoek gluren en heeft zelfs gestalte verkregen in een rapport aan de Amerikaanse regering over de grote invloed van het Nederlandse kapitaal in Indonesië, die slechts gebroken zou kunnen worden indien ook Amerika er toe over zou gaan zich voor investering in Indonesië te interesseren.

De Djojobojo-voorspellingen

Een andere oorzaak van die vrees voor de Nederlanders vormen, hoe vreemd het ook moge klinken, de befaamde Djojobojo-voorspellingen, waarvan, naar men zegt, de voorname zijn:

Na het verdwijnen van de dienaar van de gele koning zal het bewind over Java worden overgedragen aan de zonen van Modjopahit in een tijd van 5 dagen (sapasaran) en zij zullen regeren gedurende 35 dagen (saselapanan). Daarna zullen er onlusten ontstaan en zal er veel bloed vloeien.

Daarna zal Java gedurende een korte tijd (sapanenan djagoeng) ge-

regeerd worden door de Sterrevlag; als een ontluikende witte bloem keert het „Witte ras” daarna huiswaarts.

Java zal worden teruggegeven aan de voormalige regering en haar jonge Vorst(in).

De heilige oorlog; die als 'n vloedgolf opgekomen is, zal even snel wegebber.

Parallel hiermee loopt, zo gaf men mij te verstaan, de volgende voorspelling, waarin de tijden worden aangegeven: Na een driejarige oorlog of twist zal een vijfjarige oorlog volgen. Het voornaamste toneel van deze vijfjarige oorlog zal in India liggen, de vlakke van de Gangesrivier. Na deze strijd komt het volledig herstel van de Nederlands-Javaanse samenwerking.

Magische invloed

Welk effect de voorspellingen van Djojobojo hebben, is vooral tijdens de oorlog gebleken. De meeste Indonesische intellectuelen waren er toen vast van overtuigd dat de Japanse overheersing slechts van tijdelijke aard zou zijn. Vroeg men hun waar die overtuiging op gegrond was, dan werd meestal naar de voorspellingen van Djojobojo verwezen.

Nu moet ik er dadelijk aan toevoegen dat van die voorspellingen allerlei vertalingen en bewerkingen in omloop zijn. Naar de oorspronkelijke tekst ervan zoekt men in Indonesië tevergeefs. Niettemin gaat er een bijna magische invloed van uit.

Als het juist is dat Djojobojo ook de terugkomst van de Nederlanders

als bestuurders voorspeld heeft, begint men iets te begrijpen van de vrees voor Nederlands overwicht op economisch gebied en voor handhaving van de Nederlandse soevereiniteit over Nieuw-Guinea. Duidelijk wordt dan ook waarom men soms te horen krijgt: wij eisen Nieuw-Guinea op, maar als we het niet kunnen krijgen, dan prefereren wij een Australische bezetting boven een van Nederland.

Ziedaar enige aspecten van het probleem der vermoeiende en nutteloze wrijvingen tussen twee volken, die het best met elkaar zouden kunnen vinden als het ene wat meer zelfrespect wist op te brengen en het andere er in kon slagen zich los te maken van een vrees die even noodlottig als ongemotiveerd is.

HADRAMAUT

Kort vóór de laatste oorlog is de heer Van der Meulen, die intussen Nederlands gezant in Saoedi-Arabië geworden was, voor de tweede maal naar de wadi Hadramaut getrokken, ditmaal langs een zeer moeilijke weg, namelijk door het onbekende en oorlogszuchtige achterland van Aden.

DAAR LEEFDE ieder stammetje en elk dal in oorlog en bloedveten met het volgende. Voor elke paar kilometer trekken had men weer ander vrijgeleide nodig en moest men opnieuw tol betalen voor doortocht. En op het laatst was er helemaal geen doortocht meer en moest de karavaan een moeilijke en gewaagde omweg maken door 't gebergte en over steile rotsen. Zou het doel ooit bereikt worden of zouden ze onverrichterzake de lange en gevaarlijke weg weer terug moeten naar Aden? Maar eindelijk kwam men in rustiger dalen, waar tot algemene verbazing de stenen wachttorens bovenaan de steile rotswallen niet bezet waren en een dagreis verderop liepen de mannen zelfs zonder geweer, dit eertijds kostbaarste en volkomen onmisbare attribuut van elke Arabier. Belangstellend werd er in dorpjes en gehuchten geïnformeerd, wat er voor zeer bijzonders aan de hand was en of er bij hen bij uitzondering geen oorlog heerste?

En toen kwam het grote nieuws, het haast ongelooflijke: daar heerste de vrede van Ingrams, daar werd niet meer gevochten, althans voor drie jaar niet. En de oplossing van dit raadsel? Wel, bij zijn vorige bezoek had men Van der Meulen in allerlei toonaarden en steeds dringender gesmeekt het Nederlandsch-Indische gouvernement te verzoeken één of een paar ambtenaren naar Hadramaut te sturen om hun land te besturen en er vooral vrede te stichten. Aangezien Nederland of Indië hier moeilijk

helpen konden, had Van der Meulen deze smeekbede overgebracht aan de Engelsen in Aden.

En nu bleek Engeland een tactvol en kundig officier, Ingrams, met zijn vrouw gestuurd te hebben naar Mahalla, de haven van het Hadramautgebied aan de zuidkust van Arabië.

Deze man had contact opgenomen met omwonende stammen en die laten beloven om bij wijze van proef voor drie jaar alle veten te vergeten en de vrede te bewaren. In de grond van hun hart waren de mensen hier zeer dankbaar voor; eindelijk rust en veiligheid! En je kon zo maar met je karavaan door het dal van een andere stam trekken zonder kans op een blauwe boon. De horizon breidde zich voor deze mensen ineens heel ver uit . . . net zo ver als de vrede van Ingrams reikte. Deze zat ook niet stil en drong steeds dieper het binnenland in om stammen over te halen tot vrede. Een enkele maal was het, na waarschuwing, wel eens nodig om een vliegtuig uit Aden een bommetje te laten deponeren in een weerspannig dal om de mensen tot rede te brengen. En hoe gek het ook klinken mag, ook daarvoor waren de mensen dankbaar. Want, zie je, dan verloor zo'n stam zijn gezicht niet, want ze waren flink geweest en waren pas geweken voor de overmacht van het vliegtuig en toch kregen ze ook hun deel in de vrede van Ingrams.

Dit was een zegen, waar iedereen vol van was. Geweren werden waardevol. De mannen hoefden niet meer eindeloos in hun versterkte wacht-

torens te zitten, maar konden nu de verwaarloosde waterleidingen herstellen en de tuinen verzorgen. Overal werden duizenden en duizenden jonge dadelpalmen aangeplant. Het hele land leefde op. Vrouwen en kinderen bewogen zich vrij en veilig buiten de dorpen. Het karavaanverkeer nam enorm toe. Kortom, er begon welvaart te heersen in het arme woestijnland. Ook Doreen Ingrams sloofde zich uit, richtte polikliniekjes in en trachtte deze mensen, voor wie zeep vrijwel onbekend is, de eerste beginselen van hygiëne bij te brengen.

Soldaten, herkennen jullie dit verhaal niet? Zijn jullie in Indonesië niet allemaal net als Ingrams geweest? . . . Hebben jullie de bevolking niet ook overal veiligheid gebracht en de rust, nodig om hun sawah te bewerken? En hebben de hospikken niet precies hetzelfde gedaan als Doreen Ingrams? Is dit niet hetzelfde voor ieder mens over de hele wereld? Heeft niet iedereen in de eerste plaats veiligheid en voedsel nodig en als het kan ook gezondheid? Met deze kostbare zaken is het in oosterse landen over het algemeen zeer droevig gesteld. De meeste blanken kunnen zich absoluut geen voorstelling maken van de wanhopige toestanden in landen als India en China, waar een mensenleven absoluut geen waarde heeft. Alleen het voormalige Nederlands-Indië vormde hierop een unieke uitzondering als een oase in de woestijn van oosterse ellende. Deze oase, dit prachtige samengaan van Oost en West tot heil van beiden, hebben jullie na de oorlog willen herstellen, maar onze bondgenoten meenden het beter te weten, beter voor hun portemonnaie althans, en nu zakt het arme land weg in de poel van ellende tot het voor ons onbegrijpelijk lage levenspeil van Azië, waar Nederland het zo hoog bovenuit geheven had. HILL

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

XI. BANZAI!

MASTUFA heeft vandaag weer 's zijn piekeran gehad en . . . nou ja, je weet wel. 't Ging ditmaal over kruideniers en krentenwegers en over de bascules waarmee die werken en laat Mastufa je dit heel duidelijk zeggen: alles gewikt en gewogen, maar die lui uit het Haagse komenijs-winkeltje, die doen 't hardstikke eerlijk, hoor . . . d'r valt niks van te zeggen en kom ze niet aan d'r lijf met tawarren omtrent onder- of over-wicht, want dat isternietbij. Eenieder eerlijk z'n portie en soedah! oprotten!

Hoè komt Mastufa nou aan een bascule-piekeran?

Dat is vanwege dat bericht van de vrede met Japan. Zulke dingen komen nooit alleen, maar altijd aangeleund door andere vermakelijkheden. En daarom kreeg Mastufa dat bericht onder z'n niets vermoedende ogen nadat 'ie de avond tevoren in de kota was opgelopen tegen z'n sobat-van-voeger Tjoh, die van heimwee suiker-snijvelder en van herinnering sepandri-milicien van 't goeje, ouwe, trouwe KNIL was. Wel, Mastufa en Tjoh hebben d'r samen éne gevat op 'n terrasje met 'n bonzende boogie-woogie in de rug en het geroezemoes van een wandelende menigte in front en ze zijn gaan omongen over de raadselen van het leven. Je weet hoe dat gaat: stuurloos glippen de gedachten dan weg naar een groene vallei of een varkens- of pelopporjacht of naar een doodsimpele warong waar je geen recht-op-en-neer maar wel een luxueuze koppie toebroek kon bestellen of naar . . . — ach, naar álles eigenlijk wat ingeklemd ligt tussen Tjoh's rietvelden en Mastufa's herinnering aan de drie sombere sirene-stoten, waarmee een schip de laatste trossen liet losgooien van Java's kaden.

Si Tjoh kon Mastufa weer z'n zielerust niet gunnen; ach, de vent had er zelf helemaal geen erg in, maar hij kwam zo maar te vertellen, met brokken en beten, over z'n leven-hier, ergens inwonend met een sukkelende vrouw die 't Ambarawakamp nooit helemaal teboven was gekomen en met een stel vittende hoofdbewoners en met elke maand het vernederende handje-op-gebaar voor de ondersteuning en . . . ja, jammer weet je, Mastufa, de vrouw had zulke mooie sieraden en als ze die nou nog gehad hadden dan had Si Tjoh niet zijn hand hoeven op te houden en vuile blikken incasseren van bepaalde individuen omdat die bruinen uit dat verrekke apenland mee-vreten van Holland's armoe.

En waar die sieraden dan gebleven waren? Gejat, alles en allemaal gejat door Nippon en Nippon's trawanten; mèt alle sieraden en edelstenen en goud en zilver van duizenden en tienduizenden anderen. En van hand tot hand overgegaan en via een systeem van verklapperij en intimidatie tenslotte terecht gekomen op de hoge en steeds wassende stapel van de fantastische Nakamura-schat. Die Nakamura, dat was zo'n vent . . . Nipponer, industrieel, Kempei Tai-toean, een echte snob daarbij, . . . geplaatst op een onaantastbare hoge post en beschikkend over een hondsbrutaal apparaat dat de gehele archipel afstroopte naar alles wat waarde had. Het hoopte zich op en verwierf faam en vloek. En die Nakamura had een maitresse, een Europese en die juf wist 't ook wel te schieten, ze liet zich bedienen aan een damasten tafel met allemaal goud en kristal daarop en ze sliep in een tweepersoons bed van puur goud, omgesmolten van de bezittingen van duizenden kreperende landgenoten in Nippon's helle-

kampen. Haar huis . . . tóbát, daar bestaat geen beschrijving van het interieur of 't moest er één zijn, geschreven met een pen van platina, gedompeld in vloeibaar goud en met vette briljanten als punten.

De uitlopers van die grazige berg van weelde en zielijke hartstocht liepen na een paar jaar vriendelijk en geruisloos uit in de vlakte van de Engelse bevrijding. Nou zou je zo zeggen, die griet . . . Mis toean! je kón niks zeggen, want toen de eerste Nederlandse troepen eindelijk op Java mochten landen en de Inlichtingendiensten hun noodzakelijke weg beten dwars door de walgelijke brei van gerapporteerde oorlogsmisdaden en meer van dat fraais en toen zij op een gegeven ogenblik ook hun neus stootten tegen die legendarisch-geworden Nakamura-schat, bleek de zus inmiddels 't onschendbare liefje van één of andere verdraaid-hoge Engelse toean te zijn en toen 't haar werkelijk ál te panas onder d'r voeten werd gemaakt, was ze spoorloos per kapal verdwenen, zij en haar dossier. Wat die Nakamura-schat betreft, . . . nou ja, die werd door de Britten tot „oorlogsbuit” verklaard en verdween even geluidloos en triomfantelijk als de njonja.

En de tienduizenden, die de laatste drempel tussen Dood en Leven nog konden halen, tot de laatste draad opgeschooid en tot skeletten opgehongerd, teruggestruikeld naar hun illusie van rechtvaardigheid en een nieuw begin, . . . gut, je moet niet over kleinigheden vallen, Tjoh, je moet niet kleingeestig zijn, Mastufa . . .

Maar nou over die weegschalen, die bascules, waar de Plein-kruideniers zo terlaloe-baik mee weten om te springen, hoe zit 't daarmee, Mastufa?

Dat zal Mastufa 's uitleggen.

Kijk, dat zit dus in verband met die vrede met Japan door Amerika gesloten en aan de andere naties gedecreteerd. Nou is Mastufa's negeri een Koninkrijk, waar of niet? en Koninkrijken laten zich niets decreteren en daarom wilden we, helemaal sendiri, graag zelf en door niemand gedwongen, vrede sluiten en niet rot doen en vriendelijk zijn tegen Japan. Daarom, vóórdat die bemoeiallige Yanks nou op de proppen kwamen met d'r decreet over die vrede, waren wij ze lekker een stap voor en hadden we uit ons zelf eigenlijk al manis gedaan: d'r staat in Tokyo een eikeboompje, een Hollands eikeboompje, symboliserend de vriendschappelijk gevoelens van Nederland voor die kassiannige stukgebombardeerde gemeente van Tokyo, eind 1951 aangeboden ter gelegenheid van de opening van de luchtlijn op Japan.

Mastufa ziét die eeuwige, gladde grijs al op d'r lui sm . . . . . awas Mastufa, 't zijn nou sobats! — nou ja,

die sympathieke glimlach op d'r lui gele gelaten al vanwege dat boompje, terwijl d'r nog een oorlogsschuld van zoveel milliard dollars aan Nederland in Tenno's vestzakje zat gefrommeld. En die oorlogsschuld, . . . gut, die kan Nederland nog best missen, die pingelt Nederland nog wel los van de Marshall-leningen, niks nergens voor nodig. En Japan kan dus volstaan met een symbolische aflossing van die schuld, een fooi van (naar Mastufa gelezen heeft) 420.000 dollars. En om de vriendenkring nou nog rond te maken, heeft Mastufa's pmerinta met royaal gebaar dat bedrag afgestaan aan Indonesië, want zo hoort 't volgens het accord van de Ronde Tafel Conferentie, je weet wel, waar iedereen zich zo mieters aan houdt. Wees eerlijk . . . wát zijn nou 420.000 dollars? dat is nauwelijks voldoende om er de gezinnen van die twaalf Nederlanders, die sinds twee en een kwart jaar in Indo-

nesische gevangenissen zitten, van te onderhouden en hun kinderen een ordentelijke scholing te geven.

Nou, en dát is 't. Dát is nou dat haarscherp-afwegen in het Haagse komenijswinkeltje, zodat niemand tekort komt. Engeland de Nakamura-schat, Japan het eike-boompje, Indonesië 420.000 dollars!

En Si Tjoh dan? . . .

Gut, . . . Si Tjoh, . . . ja, die heeft ook wat meegereggen. De berusting in zijn hangende schouders van „Wat ken je áán doen?” en in zijn ogen de vreselijke ontnuchtering. Zijn fooi aan de ober was ruim en van harte gegund want hij weet, en álle tienduizenden Tjoh's met hem, wat 't is om van fooien te moeten leven.

Banzai!

Appèl voor de partisaan

NOG LANG niet alle makkers en vrienden uit het verzet van de jaren 1940—1945 zijn in ons Legioen opgenomen. In gesprekken met mijn eigen vrienden uit de illegaliteit over dit onderwerp krijg ik herhaaldelijk te horen: „Dat Legioen is toch alleen maar voor Indië-militairen en daar horen wij niet in thuis.” Luidjes, dat berust op een grove vergissing. Kijk naar onze doelstellingen en je zult merken dat ons Legioen openstaat voor álle goede Nederlanders en daar willen jullie toch zeker niet buiten staan? Hebben jullie gearzeld in 1940, toen Nederland in nood was? En dan vraag ik jullie recht op de man: is de nood THANS niet minstens even groot? Jazeker, er is (nog) geen vreemde bezetting, maar daar is ook alles mee gezegd. Ons volk is verscheurd door krankzinnige najaigerij van partij- en kliek-belangen. Je moet lid van een bepaalde partij zijn, anders ben je overbodig. En is dit nu datgeen waarvoor jullie en ik jarenlang álles hebben overgehad? Is het dan niet wèér de hoogste tijd dat wij allemaal maar één doel voor ogen nemen, namelijk het Nederlandse belang?

Makkers, herinneren jullie je de moeilijke maar ook wel prettige tijd in de illegaliteit nog? Werd er toen ooit naar een politieke overtuiging gevraagd? Ik zie 't al, zeg, dat je je krachten en „kanariepietje” aan een K.P.-ploeg aanbod en er zou gevraagd worden: „Vertel me eerst wat je bent: KVP'er, AR, PvdA'er?” Neen, we hadden allemaal maar één en algemeen doel. En datzelfde doel moeten we nu weer opgraven onder alle puin van onze kapotte illusies en verwachtingen en weer stevig op-poetsen met onze geest.

Vaak hoor ik ook zeggen: „Ideaal? heb ik niet meer, daar hebben „ze” wel voor gezorgd!” Goed, er zijn dingen gebeurd, die we ons ánders hadden voorgesteld. Maar hebben we daar ook niet een beetje zelf schuld aan? We hebben ons laten bedotten door de bevrijdingsroes van „we hebben 't overleefd, gelukkig is het niet vergeefs geweest, we zijn nu vrij en nu komt er een goede tijd.” En we hebben onszelf zó in slaap laten susen dat andere elementen de overhand kregen; wij geloofden het wel, we lieten ons weer verdelen en uit-één gaan door die pest-meningsverschillen in ons eigen midden en in plaats van eensgezind als voorheen terug te vechten en spijkerhard te zijn, lieten we ons in de verloren hoek drijven. Haal je makkers voor ogen, die voor het vuurpeloton zijn gevallen. Je medewerkers die in de concentratiekampen zijn gestorven. Velen van ons dragen nog littekens. Maar IS dit alles dan inderdaad vergeefs geweest, moet het dan en is er geen enkele uitweg meer te vinden voor het goede en ideële, waar wij naar gestreefd hebben? Belachelijk . . . Indien er toen een kraak gezet moest worden op een distributiekantoor en de plannen waren kant en klaar en te elfder ure bleek er een kink in de kabel te zijn gekomen, zagen wij dan soms maar helemaal van de kraak af? . . . nonsens, je maakte andere plannen.

Een koerierster, zwaar van bonkaarten, die de weg naar het dorp dat haar doel was, afgezet zag door Moffen. Ging ze dan soms terug? . . . stel je voor, gewoon een andere weg zoeken of desnoods dwars door het weiland en de sloten.

Jullie kennen allemaal tientallen van zulke voorbeelden, dat er nooit

en door niemand werd opgegeven, als 't mis ging. We vochten dóór en hielden niet op voor het doel bereikt was. Hoe komt 't dan, dat we nu zo gauw al de moed opgeven?

Daarom: APPÈL!! Aantreden in het Legioen, waarin we állemaal thuishoren die Nederland gediend hebben en dat nog eens willen doen en dan nèt zo lang, tot het doel wél bereikt is: een fier en zelfbewust Nederland op de plaats, waar het thuishoort en recht op heeft.

Velen onzer zijn tevens Indië-veteranen. Aan hun de taak om ons blad bekend te maken bij de oude illegale makkers en ons ideaal opnieuw uit te dragen. Laat ze weer de dynamische smaak van dat ideaal proeven. Gegarandeerd dat ze de geest weer te pakken krijgen en het nog eens, met ons, willen proberen.

HARM, oud-K.P.'er,
Sassenheim

Bij de terugkeer van H.M. de Koningin en Z.K.H. Prins Bernhard uit Amerika, heeft het Legioen het navolgende telegram naar Soestdijk gestuurd:

„Het Hoofdbestuur van de Stichting Veteranen Legioen Nederland heeft de eer om, namens dit Legioen, Uwe Majesteit en Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden bij Uw terugkeer een hartelijk welkom in het Vaderland toe te roepen, de dank van het Legioen uit te spreken voor hetgeen door U in Amerika werd verricht voor het aanzien van Nederland in het buitenland en de betuiging te herhalen van zijn trouw aan Uwe Majesteit en Haar Huis.”

Daarop is geantwoord:

„Hare Majesteit en Zijne Koninklijke Hoogheid dragen mij op het Veteranen Legioen Nederland hun oprechte dank over te brengen voor de gevoelens, geuit in Uw telegram.

Adjudant van Dienst:

Van Lawick van Pabst”

Waarschuwing

REEDS verschillende keren hebben pogingen doet, de natuurlijke en nationale bindingen van volken uiteen te scheuren en te vernielen. Hiertoe behoort in de eerste plaats de sterke band, die verschillende volken hebben met hun regerende vorstenhuisen. Indien wij even over onze zuidelijke grens, naar België, zien begrijpen wij voldoende.

Ons Nederlanders is bij de gratie Gods geschonken 't Huis van Oranje, niet slechts, zoals de laatste jaren vaak opgemerkt wordt, een symbool, — doch onloochenbaar de levende bron van nationale inspiratie, trouw en weerbaarheid, gegrondvest op eeuwenoude tradities en waarden.

Ons volk moge verdeeld zijn, het moge bijzonder nuchter en bekrompen heten, er kan waarschijnlijk nog veel meer op aan te merken zijn waar men zich het hart voor vast houdt, — op één punt is het eendrachtig en onwankelbaar en daardoor zo sterk en dat is de diepe genegenheid voor het Vorstenhuis. Dit Huis is het elixer van ons nationaal bestaan. En zolang dit Huis ons bindt en wij

het getrouw blijven tot achter de grenzen van het Leven, is dit nationaal bestaan verzekerd, door welke stormen en nachten ons volk ook zal moeten gaan.

Wij kunnen daarom nooit en te nimmer toelaten, dat van welke zijde dan ook, hetzij in woord of daad, pogingen worden gedaan ons Vorstenhuis in discredit te brengen bij ons volk. Is een openlijke of rechtstreekse kwetsing van dit Huis weliswaar ónmogelijk, wij willen ook waken tegen elke andere, minder opvallende en zijdelingse benadering; nogmaals, de gebeurtenissen rond het Vorstenhuis van België hebben ons een harde les geleerd.

Deze inleiding is nodig, alvorens wij hier iets bespreken. Wij stellen tevoren nadrukkelijk vast dat het niet onze bedoeling is, achterdocht te kweken tegen bepaalde bladen, personen of partijen. Voorts willen wij direct aannemen, dat het hierna volgende zonder vorenbedoelde oogmerken gelanceerd is. Doch hoe het ook zij, wij achten het ons verplicht

Een gezonde en weerbare geest bij de mens is voor deze ideologie de sastruuezer dan een atoombom. Dit is ook de reden, waarom de voorbereiding van deze ideologie zich uitsluitend richt op het weerloos-maken van de geest in onverschilligheid, moedeloosheid en zo mogelijk een nerveuze angstpsychose. Wij hebben reeds meer en uitvoeriger hierover geschreven en attendeerden er daarbij nog op, dat deze ideologie tevens

te signaleren en te waarschuwen voor herhalingen.

In de Zaterdagavond-editie van 26 April 1952 verscheen „Het Parool” met een hoofdredactioneel artikel onder de kop „A queer country” (Een wonderlijk land), waarin om te beginnen wordt opgemerkt, dat het bezoek van de Koningin aan Amerika in vele opzichten een groot succes is geworden, waartoe in niet geringe mate hebben bijgedragen de persoonlijke eigenschappen, de eenvoud, de charme en hartelijkheid van onze Koningin.

„Desondanks, — meent het Parool te kunnen opmerken, — is er aanleiding tot enig commentaar op een onderdeel van de reis, dat nogal de aandacht heeft getrokken, t.w. de redevoeringen die bij deze gelegenheid namens de Nederlandse regering werden uitgesproken. Men heeft hier, aldus het blad, te doen met officiële verklaringen, die niet geacht mogen worden particuliere opvattingen van H.M. de Koningin weer te geven, doch waarvan de tekst een staatsstuk vormt waarvoor de regering — en de regering alléén — de volledige verantwoordelijkheid draagt. De voortdurende aanwezigheid van de minister van buitenlandse zaken bij het afleggen van deze verklaringen onderstreept deze fundamentele stelregel van onze constitutionele monarchie nog eens. Critiek op deze teksten kan dus nimmer de persoon van ons staatshoofd raken. Zij is onschendbaar. De ministers zijn verantwoordelijk. Niet alleen de minister van buitenlandse zaken maar ook de minister-president en verder het gehele kabinet.”

Nadat vervolgens de verantwoordelijkheid voor de teksten van koninklijke redevoeringen nader is besproken, gaat het blad verder:

„Als men dit staatsrechtelijk beginsel tot uitgangspunt neemt, dan kan men zich na aandachtige lezing van de teksten, die bij de jongste koninklijke reis voorgedragen zijn, slechts met enige verbazing afvragen wat de Nederlandse regering eigenlijk met deze redevoeringen beoogd heeft. Uiteraard komen in elke tekst verstandige en behartenswaardige opmerkingen voor, maar men zoekt tevergeefs naar een vastberaden uiteenzetting van het standpunt, dat Nederland in het huidige tijdsbestek als lid van het Nato-bondgenootschap behoort in te nemen en waarover de Nederlandse regering bij andere gelegenheden zo vaak zulke juiste en volkomen aanvaardbare dingen heeft gezegd. In elke speech is met meer

of minder nadruk gesproken over een blijkbaar acuut geacht oorlogsgevaar, waartegenover dan op nogal duistere wijze een beroep gedaan werd op begrippen, die herinneringen oproepen aan redevoeringen en geschriften van Nehroe en Krisnamurti en van denkbeelden, die men bij pacifisten, mensen van „de derde weg” en bij sommige mystici pleegt aan te treffen. Nu zijn dat ongetwijfeld zeer respectabele figuren en denkbeelden, maar sinds wanneer vormen zij mede de grondslag voor het politieke credo van de huidige Nederlandse regering? Soms vond men in deze speeches min of meer wijsgerige passages, waarvan een nuchter mens moeilijk de zin kan vatten, zodat men de vraag bij zichzelf voelt opkomen of onze ministerraad wellicht eerst enige dagen in gemeenschappelijke contemplatie verzonken is geweest, alvorens men tot vaststelling van de teksten kon overgaan. De tijd waarin wij leven, wordt een boze droom genoemd en er wordt geprofeteerd, dat de wereld tengevolge van fatale feiten voor de ondergang staat, tenzij de vrede bewaard wordt. Er is verder sprake van het redden van de mensheid, van het in stand houden van de soort en bemoeiigend wordt nog verklaard „zo lang er nog leven is is er nog hoop”. Is de geest van Savonarola of van Israëls profeten wellicht in onze regering gevaren? In San Francisco heeft de regering zelfs een verklaring laten afleggen, waaruit men moet afleiden, dat de ministerraad „in de woestijn van een troosteloze wereld een stem gehoord heeft”. Hoort men in Den Haag nu ook al stemmen en wordt men misschien ook geplaagd door visioenen? En wat voor reden was er te verstaan te geven, dat met de Europese integratie vooral niet overijld opgetreden moet worden? Bestaat dat gevaar dan? Wij meenden, dat dit proces eerder op een slakkengang lijkt.

Er valt niet aan te twijfelen, dat deze redevoeringen zonder uitzondering heel goed bedoeld zijn. Zij geven uiting aan nobele gevoelens, aan eerbiedwaardige vroomheid en aan een prijzenswaardig verlangen, de wereld voor rampen te helpen behoeden. Sommige uitspraken hebben zelfs de verdienste van een zekere oorspronkelijkheid. Het Amerikaanse publiek, dat soms nog kinderlijker van aard is dan wij hier in Europa, heeft alles dan ook luidruchtig toegejuicht en de Amerikaanse pers heeft zich beijverd hieraan haar journalistieke applaus toe te voegen. Wij kunnen deze har-

telijke hoffelijkheid van de Amerikaanse gastheer hogelijk waarderen. Maar niettemin vragen we ons met enige gêne af, wat men in de kringen der staatslieden, van wetenschap en intellect zal zeggen, nu het feestgedruis voorbij is en men de gelegenheid heeft deze redevoeringen rustig na te lezen. Wij vrezen, dat dit alles de indruk na zal laten, dat Holland „a queer country” is.”

Zoals reeds uitdrukkelijk verklaard: wij willen hier geen verdachtmaking uiten tegen personen, redacties of partijen. Het enige wat wij willen en moeten, is scherp op onze hoede zijn. Het is de hoofdredactie van het Parool ongetwijfeld bekend, dat het Amerikaanse publiek, inderdaad „kinderlijker dan wij in Europa”, de redevoeringen heeft aangehoord en begrepen van KONINGIN JULIANA en niet van minister Stikker of excellentie Drees en de gehele regering.

Wanneer derhalve deze Amerikanen, (of zij nu behoren tot „het publiek”, dan wel tot de politieke economische of industriële kringen) tot de ontdekking zouden komen, dat er in Harer Majesteits eigen land stemmen opgaan die iets aan en op te merken hebben op de boodschap, die Zij te brengen had, — dan vrezen wij inderdaad voor de frons in 't Amerikaanse voorhoofd, het verbijsterde schoudergebaar en de bedenkelijke opmerking omtrent „a queer country”.

Wij hebben, dit schrijvende, NIET de onschendbaarheid van onze Vorstin op het oog of een ziekelijke Oranje-verafgoding. Doch wij voeren ORANJE in ons devies en in ons hart en zo nodig in onze daden.

En daaromtrent kennen wij geen concessies of compromissen, in welke vorm of tegenover wie dan ook.

Ongeveer tegelijkertijd, dat Parool zijn vermaningen aan het adres van Harer Majesteits woorden lanceerde, verscheen in enkele Friese dagbladen het verslag over een bijeenkomst van veteranen; daarin stond geschreven dat de woordvoerder duidelijk zei, dat ergens de verdraagzaamheid op hield een deugd te zijn en dat voor het Veteranen Legioen Nederland deze grens onverkort loopt bij het Oranjehuis. Wanneer die grens ooit, door wie of op welke wijze dan ook overschreden zal worden, — aldus die woordvoerder, zal het Legioen een Nederlandse versie geven van de gedegen belabbering van een kampong.

Deze woorden zijn dus in het openbaar reeds uitgesproken en gepubliceerd en wij kunnen het hierbij laten.

Je lot in eigen hand,

Indische Nederlander

„Redactie, mag ik nog eenmaal om plaatsruimte verzoeken om me te uiten tegenover mijn groepsgenoten, de Indische Nederlanders? Er wachten ons, als we niet behoorlijk uitkijken, grote moeilijkheden en ik weet niet, hoe of ik ze allemaal moet bereiken. Jullie blad wordt, naar ik positief weet, door velen onzer, vooral de ex-KNIL-jongens, gelezen en daarom wend ik me tot jullie met deze oproep.”

BESTE MENSEN,

Jullie allemaal met je getinte huid en je geboorteland ver weg, ik hoef als één van jullie niet weer te vervallen in de eindeloze opsomming van de schunnige wijze, waarop onze groep gesikat is, zowel door de oorlogsomstandigheden, de bersiap, de Britse opvattingen omtrent „bevrijding”, de rotjaren daarna, als door de regering en, naar wij zo langzamerhand wel ontdekken, door de politieke partijen. Er rest ons één ding, wanneer we voor onze kinderen en kindskinderen nog een behoorlijke toekomst willen hebben en dat is ons verdraaid goed realiseren, in wat voor positie wij verkeren en wat ons boven het hoofd hangt, als we niet erg goed uitkijken.

Wij zijn naar Holland geëvacueerd en niet eens zo erg gek ontvangen, accoord; een gladakker die aldoor schoppen en slaag krijgt is ook erg dankbaar als hij 's niet op z'n donder krijgt, waarmee ik maar zeggen wil dat door alle beroerde ervaringen ons vergelijkingsvermogen een stevige opdonder heeft gekregen. Ook daarom is het nodig, dat we ons eens erg nuchter gaan bezinnen waar we nu aan toe zijn. En dan ontdekken we, dat de meesten van ons hier in Holland eigenlijk niet eens zo erg welkom zijn. Ik wil het hier niet eens over de mensen hebben, maar meer over de algehele toestand en vooral daarbij eens pliritten naar de regering. Die zit, om het eens rondweg te zeggen, behoorlijk in z'n maag met ons. Nu kun-

nen we wel duimpjes draaien en zeggen: „Lekker, nou hebben we jullie eens te grazen!”, maar tenslotte zijn WIJ er toch maar weer zelf de dupe van. Want geloof me, en er is al op gewezen in dit blad „Oud-Wapenbroeders”, deze regering wacht nog maar heel even af, maar zal heus nog wel 's tot daden komen en die zijn de afscheping van onze groep naar een of ander Godverlaten oord waar ze geen „last” meer van ons hebben.

Nu is er altijd nog eens kans voor ons allen, zowel voor de kleine Boeng (die altijd de hardste klappen opvangt) als voor de anderen, dat we er als groep in z'n geheel gezond tussen uit draaien. Dit kan heus niet gebeuren door onszelf maar voor de zoveelste keer weer geheel over te leveren aan de gratie van deze regering of van de meest-belovende en hardst-schreeuwende politieke partij. In dit orgaan is ook al verschillende keren glashelder verteld, dat we ons niet moeten laten vangen door goedklinkende leuzen en beloften, het is allemaal pienter-boesiek-gedoe om onze stemmen straks voor zich te winnen bij de komende verkiezingen.

En denk nou alsjeblieft niet dat je heus wel wijs en oud genoeg bent om je daar tegen te wapenen, want zelfs de full-sang'ers, geboren en opgegroeid in dit klimaat van partijpolitiek en aanverwante rottigheid, vliegen er met z'n allen nog steeds prinsheerlijk in. Wat temeer jij, die nooit je hersens hebt hoeven te breken over verkiezingen die jouw toekomst gingen bepalen en die eigenlijk nog maar helemaal zo'n bèbèk bent in deze vreemde vijver.

Heus, het is geen schande dat je er niets van begrijpt en je er eigenlijk ook liever niet mee bemoeit. Maar je moet wel begrijpen, dat wanneer Mohammed niet naar de berg komt, de berg wel naar hem toekomt en zo zit 't ook met de partij-politiek. Je kunt je er niet afzijdig van houden en als een struis je kop wegbergen in het zand van je onwetendheid, de partij-politiek zoekt jou wel op en dat is heus niet, omdat ze jou zo erg aardig vinden.

Ik wil nog één keer herhalen, wat

Nóg niet genoeg van je erbarmelijke zwerftocht van de ene teleurstelling naar de andere, Indische Nederlander? Neem nu dan je kans waar, zoek snel de eenheid in je groep en houd' het lot van je gezin en de komende generatie stevig in eigen hand, vertrouw het niet meer toe aan beloften en garanties.

al zo vaak in dit blad gezegd is: de politieke partijen zijn voor hun tegenwoordiging in de regering helemaal afhankelijk van het aantal stemmen, dat ze bij elkaar kunnen kletsen en tawarren. Meestal kletsen en tawarren ze niet voor jouw belang al beloven ze je dat als je maar jouw stem aan hun partij wilt geven, — maar voor hun partij of liefst nog voor zichzelf. Jij zelf bent, net als elk lid van de grote kies-kudde, maar een middel om hun in de Kamers te helpen; zitten ze daar eenmaal, dan lachen ze zich alleen maar rot om jouw goedgelovigheid. Als ze dan tenminste nog 's een gedachte aan je wijden.

Neen, er is heus maar één mogelijkheid om zonder kleerscheuren de komende tijden te doorleven en die mogelijkheid heb je in je eigen hand. Kijk, wij zitten hier met een behoorlijk-grote groep, meer dan honderdduizend stemmen kunnen wij opbrengen voor de komende verkiezingen. Dat is op z'n minst, om in partijpolitieke terminologie te praten, twee zetels en daarom begrijp je op eens ook de opdringerige vriendelijkheid van bepaalde partijen sinds de laatste maanden. Ze zitten allemaal op die stemmen van onze groep te pesen. En dat bewijst wat ik zeggen wilde: **BESEF JE EIGEN BELANGRIJKHEID EN MAAK DAAR GEBRUIK VAN.**

Begrijp me goed: jij-**ALLEEN** bent niet belangrijk, alleen wij allemaal met elkaar, als gehele groep. Wanneer wij zo oer-stom zullen zijn om ons bij de komende verkiezingen via mooie beloften te laten opsplitsen, dan is de kracht weg en daarmee ook onze (misschien wel laatste) kans, om voor onze groep nog een redelijke toekomst te winnen.

Daarom, en dat kan ik niet dringend genoeg zeggen: sluit je aan. Laat je niet paaien door het getawar over jouw rechten en aanspraken, niemand van hun heeft er zich tevoren ooit om bekommerd en ze zullen het ook niet werkelijk menen, hoëveel woorden ze er ook vuil over zullen maken. Hou' contact met je kennissen uit de groep; probeer, om der wille van je zelfbehoud, eindelijk eens eensgezind te worden. Want, en vergeet dat nooit meer, alleen in de saamhorigheid van onze groep liggen onze kansen. Wanneer wij vastbesloten ons tot een ondeelbare eenheid verenigen, dan kunnen we duidelijk onze eisen en verlangens laten horen en geloof me, er zal dan naar geluisterd worden. Niet eerder en niet later.

R. v. d. H., Amersfoort

Tippelaars opgelet !

Hier dan een zeer kort uittreksel uit het reglement der Vierdaagse:

De marsen beogen geen wedstrijd.

De voorgeschreven afstanden moeten dagelijks binnen de tijd van 11 uur worden afgelegd. Zij die deze tijd overschrijden zijn uitgevallen.

Afstanden: Dames 40 km per dag.

Heren 55 km per dag.

Ook kunnen gemengde groepen deelnemen. (Waar blijven de Wapenzusjes?)

De inschrijvingskosten bedragen voor iedere deelnemer(ster) 4 gulden.

Zij die voor de eerste maal de marsen uitlopen ontvangen het vergulde Bondskruis.

De marsen worden gelopen op 22, 23, 24 en 25 Juli.

Alle deelnemers melden zich op Maandag 21 Juli 1952 tussen 10 en 17.30 uur. (Plaats van samenkomst V.L.N. wordt nader bepaald).

Iedere deelnemers is verplicht zich voor de aanvang der marsen geneeskundig te laten onderzoeken. Hij of zij moet in het bezit zijn van een geneeskundige verklaring, waaruit blijkt, dat de betrokkene geheel geschikt is bevonden voor het deelnemen aan de marsen. Deze geneeskundige verklaring, welke bij de aanmelding op 21 Juli 1952 moet worden overgelegd, mag voor personen geboren tussen 1892 en 1933 niet ouder zijn dan 3 jaar. Voor de overige niet ouder dan 1 jaar.

Op mars wordt zoveel mogelijk gezorgd voor geneeskundige hulp. Aangezien echter de geneeskundige dienst dit jaar zeer beperkt zal zijn, wordt goede training ten zeerste aanbevolen, als ook makkelijke stevige schoenen.

Tot zover het reglement.

Het beloofde trainingschema kan ik tot mijn spijt nog niet geven. Maar toch moeten jullie al beginnen; 20 km kan iedereen wel lopen, en dan de afstand opvoeren. Het uurgemiddelde (rust inbegrepen) moet minstens 5 km zijn.

Om een correcte indruk van het geheel te krijgen wordt de militaire marsdiscipline aangehouden, met de volgende commando's: Geeft acht — rechts richten — rechts(links) om — voorwaarts mars — hoofd der kolonne rechts(links — afdeling halt — op de plaats rust.

Terwijl normaal in „rust” wordt gemarcheerd, zal bij défilé ook het commando „Hoofd rechts(links, front)” worden gegeven.

Voor huisvesting, voeding en dergelijke volgen nadere bijzonderheden.

**BEGIN VAST MET DE TRAINING, MENSEN!
EN TIPPEL ZE!**

J. P. BRONSTRING,
Obrechtstraat 296, Den Haag.

Legionnaires uit District N, Afd. 1, Amsterdam, die mee willen lopen in de Avondvierdaagse, te Amsterdam te houden op 18, 19, 20 en 21 Juni a.s., worden verzocht zich op te geven bij

J. KROON

Jan Bernardusstraat 24-II, Amsterdam-Oost

De kosten bedragen f 2,— per persoon, maar dan moeten zowel aanmeldingen als gelden uiterlijk vóór 28 Mei a.s. in het bezit van Kroon zijn. Na die datum komt er nog f 1,— voor extra-kosten bij.

ACTIE TWAALF

De hoogste wet voor de veteraan is Trouw.
Niet alleen trouw aan de zaak, maar voor-
al trouw aan de makker.
Deze actie staat in het teken van de Trouw.

MENSEN, hier is de beste actie, die wij ons kunnen indenken: de hulp aan twaalf makkers-Indië-veteranen, die behoorlijk zwaar en lang in de knoei zitten. Wij zullen je het hele verhaal doen:

Ongeveer twee maanden geleden zocht een oud-KNIL-officier contact met ons met het dringende verzoek om hulp voor een familielid en elf andere Nederlanders, die nu reeds ongeveer zeven en twintig maanden bij de Indonesiërs gevangen worden gehouden zonder dat hen, in welk opzicht ook, enig recht is geschied.

Wij boden direct onze hulp aan en vroegen hem ons alle gegevens en stukken te bezorgen, doch reeds een week later ontvingen wij een brief, dat er toch van af werd gezien, óók door de familieleden van enkelen dier ongelukkigen die thans in Nederland zitten, — aangezien gevreesd werd voor repressailles van de Indonesiërs. Wij moesten dit verzoek respecteren, alhoewel wij die vrees niet deelden doch integendeel overtuigd zijn van een toeschietelijker houding der Indonesische autoriteiten zodra deze maar eindelijk eens een duidelijke en standvastige houding van de Nederlandse regering gewaar konden worden. Tot onze verbazing zagen wij echter precies dezelfde feiten en gegevens enkele weken later gepubliceerd, en nog wel op een bijzonder opvallende plaats, in Elsevier's weekblad. En thans, een week terug, ontvingen wij dan een schrijven van eerder-genoemde KNIL-officier, waarvan wij hier enkele passages overnemen:

„Achteraf heeft U toch gelijk gekregen; inderdaad heeft men voor de twaalf gearresteerden in de Kamer niets weten te bereiken; met een te grote voorzichtigheid komt men er blijkbaar niet.”

„Ik weet niet, of U er nog tijd en gelegenheid voor heeft om er iets aan te doen, maar ik stuur U hierbij alle stukken toe. Verschillende personen met wie ik deze zaak besprak vonden dat ik veel te voorzichtig was geweest met Uw voorstel destijds niet aan te nemen; zij zijn van mening, dat het Legioens-orgaan zeer goed bekend staat en dat U zich nooit schuldig maakt aan extreme artikelen. Uw idee om het Legioen in te schakelen op de wijze als U met mij besprak, wordt excellent genoemd.”

Bij de ingesloten stukken lag ook de brief van een Moeder van één der gearresteerden, die wij uit pieteits-overwegingen niet zullen publiceren, doch waaruit bleek dat zij, middels het contact van geestelijken met haar zoon, bericht had gekregen dat de gearresteerden graag alle consequenties van eventuele acties te hunner recht-doening accepteerden. Zij doen zelfs een beroep op Ne-

derland om alles te doen wat maar mogelijk is en geven toestemming tot elke actie.

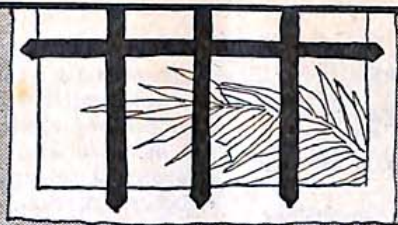
Mannen, en hier is dan, zonder omhaal van woorden, de concrete opdracht: de hierna volgende vier pagina's staan ten dienste van onze twaalf makkers, die nu reeds twee jaar en drie maanden in een Indonesische gevangenis zitten. Op de eerste pagina is afgebeeld een tekening van de bekende illustrator Eppo Doeve, ons welwillend voor dit doel ter beschikking gesteld door de Hoofredactie van Elsevier's weekblad. Op de binnenpagina staat, kort en zakelijk, het verhaal van de twaalf opgetekend. Lees het zelf ook eerst door, opdat je weet hoe bedonderd de hele affaire is. Op de derde pagina vind je een petitie aan de Minister-President, die geen verdere toelichting nodig heeft, met daaronder en op de vierde pagina ruimte voor namen, adressen en handtekeningen van twintig Nederlanders, die bereid zijn hun nationale plicht tegenover landgenoten in den vreemde uit te voeren. Licht die vier pagina's uit dit nummer en ga er mee werken.

Zoek die twintig mensen in je eigen omgeving, thuis, in de trein en op je werk, bij je kennissen, vrienden en burens en zorg er met spoed voor de handtekeningen bij elkaar te krijgen. Scheur dan de petitie los van het bijblad en stuur het ons toe. Wij verzamelen ze en zorgen ervoor, dat de Minister-President ze persoonlijk in handen krijgt, terwijl we van dat feit tevens de pers en de Kamers zullen inlichten. Deze zaak moet voor het nationale forum gebracht worden, want laat ieder bedenken, dat zijn eigen belangen evenmin veilig zijn in de handen van een regering die zulk een dubieuze, aarzelende en slappe houding inneemt bij de „behartiging” van de levens- en andere belangen van haar onderdanen.

Stel het werk niet uit. Weet jij wat 't is, twee volle jaren en drie maanden in een smorhete, kale cel te zitten en geheel afhankelijk te zijn van de luimen van bewakers en de activiteit van een Hoge Commissaris tjap Nederland?

Voorts is er dit: er is geld nodig voor de juridische bijstand voor de twaalf, desnoods voor juridische bijstand bij het verkrijgen van hun rechten bij hun eigen regering. In onze kas van „Actie Sobat” zitten nog enkele honderden guldens. Dat is lang niet voldoende. Daarom vraag je van elke ondertekenaar van de petitie tevens financiële hulp in de vorm van een kwartje, zodat elke petitie op z'n minst vijf gulden opbrengt. Stuur dat bedrag direct op naar ons secretariaat en vermeld daarbij „Actie Twaalf”. De totaal-verantwoording wordt gegeven, zodra de petitie naar de Minister-President zijn.

EN NU GAAN WE NIET MEER KLETSEN, . . .
MAAR HARD POETSEN! HET GAAT OM TWAALF
MAKKERS . . . . !

SEE

NEDERLANDERS, het gaat om twaalf landgenoten:

- FREDERIKS, minderjarige jongen, in de gevangenis van Tjimahi, adres familie onbekend;
EDDY HOPER, in de gevangenis van Tjimahi, Moeder waarschijnlijk in Nederland;
B. J. LECLERCQ, dienstplichtige van de Koninklijke Landmacht, bevindt zich in de gevangenis van Djocja, ouders wonen te Maastricht;
R. HAASJES, ambtenaar burger-luchtvaart, in de gevangenis te Djocja, echtgenote en twee kinderen bevinden zich te Rijswijk;
P. H. ALTMANN, commissaris van politie, in de gevangenis te Bandung, echtgenote en twee kinderen bevinden zich te Amsterdam;
C. W. GOLDMAN, sergeant Koninklijke Landmacht, in de gevangenis te Djocja, echtgenote en drie kinderen bevinden zich te Djakarta;
F. ASBECK BRUSSE, commissaris van politie, in de gevangenis te Djocja, echtgenote en twee kinderen bevinden zich te Bandung;
W. MERGHART, commissaris van politie, in de gevangenis te Djocja, echtgenote en twee kinderen bevinden zich te Djakarta;
A. W. BURGER, inspecteur van politie, in de gevangenis te Djocja, Ouders bevinden zich te Bandung;
F. VAN HAASSTERT, inspecteur van politie, in de gevangenis te Djocja, Vader wonende te Bandung;
W. A. DE ZWART, inspecteur van politie, in de gevangenis te Djocja, zuster woont te Djakarta;
VAN ONSELEN, transport-ondernemer, in de gevangenis te Djocja, echtgenote en kind te Djakarta.

En dit is hun verhaal:

Na Westerling's raid op Bandung in begin 1950 zijn in Djakarta en elders tientallen Nederlanders volkomen willekeurig en zonder enig gegronde motief gearresteerd. In vele gevallen heette het arrest preventief, voor anderen voorlopig. Inderdaad zijn in de daaropvolgende maanden verscheidenen op vrije voeten gesteld. Doch dertien hunner bleven voortdurend opgesloten. Zij zijn thans reeds langer dan zeven en twintig maanden in arrest. De meesten zijn nog niet eenmaal verhoord. Zij zijn inmiddels uit de gevangenis van Djakarta afgevoerd naar die van andere steden. Eén hunner wist onlangs te ontvluchten. De behandeling en voeding zijn redelijk; bezoek van naaste familieleden, geestelijken en ambtenaren van het Nederlandse Hoge Commissariaat is om de zoveel tijd toegestaan, doch contact met rechtskundige adviseurs wordt geweigerd.

Zeven en twintig maanden, om der wille van een prestige-wellust der Indonesische autoriteiten.

Inmiddels is het duidelijk gebleken, dat de Nederlandse regering niet van zins is met kracht op te komen voor de belangen van deze onderdanen. Zij stuurt af en toe nota's naar de Indonesische regering, doch afgezien van het zachtmoedig en pleitend karakter dezer nota's, waarin elke forse overtuiging ontbreekt, — geschiedt dit nog categorisch voor de gehele groep van Nederlanders, die sinds de soevereiniteitsoverdracht bij aflossing door de Indonesische gevangenen passeren.

Hiermede tracht de regering zichzelf schoon te praten van het gebrek aan houding en verantwoordelijkheidsgevoel; immers de groep van twaalf zit, naar de Indonesische autoriteiten vagelijk verantwoord, om politieke redenen en het langst. Landgenoten, ná hen gearresteerd, zijn inmiddels reeds berecht en op vrije voeten gesteld. De Nederlandse regering heeft alle troeven in handen doch het ontbreekt haar aan de nodige zedelijke moed om die met ferme hand op tafel te gooien. De Indonesische autoriteiten zouden, indien de Nederlandse regering maar krachtig genoeg afdoening van deze zaak zou eisen, onmogelijk lang weerstand kunnen bieden; de on-

rechtmatigheid van de hele affaire ligt er te dik boven op. De arrestanten zelf verzoeken met klem om een justitieel onderzoek, zeker als zij zijn van hun onschuld die bewezen kan en zal worden, indien zij slechts de gelegenheid tot bewijzen kregen. Zolang echter de Indonesische autoriteiten de afdoening van deze zaak niet gelasten, gebeurt er niets en deze autoriteiten zullen de zaak ook niet afdoen, zolang de Nederlandse regering zorgelijk bevreesd blijft om de handen te branden aan koud water.

Nederlandse regering en Hoge Commissaris in Indonesië beperken hun activiteit tot het sturen van nota's. De voortvarendheid waarmee dit gebeurt wordt o.m. duidelijk gedemonstreerd in de Handelingen der Tweede Kamer van 6 December 1951, vel 220, der Rijksbegroting 1952, — waarin tot uiting komt hoe, toen het de Indonesische autoriteiten eens beliefte om een nota te sturen (op 25 Oct. 1952 door de Nederlandse regering ontvangen), het een volle maand duurde, voordat de regering haar Hoge Commissaris opdracht verleende (22 Nov. 1951) om bij de Indonesische regering te verzoeken deze nota alsnog „in nadere overweging te nemen”. Dertig dagen van omzeiling der (vermeende) klippen; dertig dagen dat weerloze onderdanen in smoorhete, kleine cellen de weg afsukkelen naar een zenuwcrisis, . . . dertig dagen dat hun Ouders en echtgenoten en kinderen onder kommervolle omstandigheden vergeefs op de terugkomst wachtten. En er zijn nu reeds zeven en twintig maal dertig dagen verstreken van nota's, voorzichtige vragen en nog voorzichtiger antwoorden in de Kamers, van grijze moedeloosheid in Indonesische gevangenen en van geestelijke en materiële armoede in vele gezinnen van landgenoten.

Indien de Nederlandse regering, om welke redenen dan ook (en elke reden om deze essentiële regeerdersplicht te verzaken is voor ons onaanvaardbaar), niet zelf kan besluiten om van de Indonesische regering een besluit af te dwingen, — dan had zij deze zaak kunnen voorbrengen bij het Uniehof van arbitrage, aangezien dit een politieke kwestie betreft. En nog een weg staat open, nl. de zaak te plaatsen op internationaal niveau. Maar nogmaals, er gebeurt niets, niets daadwerkelijks althans.

En inmiddels verstrijken de dagen en de weken en de maanden en de jaren. In een Indonesische gevangenis verstrijken zij niet, daar blijven zij stilstaan.

Wij achten het onze plicht om niet werkeloos toe te zien, hoe deze landgenoten in den vreemde geofferd worden aan de besluiteloosheid van de regering. Het is de taak van ons Mens- en Nederlander-zijn, om hierin een duidelijk standpunt in te nemen en dit de regering te doen weten. Hiertoe wordt ook U aangezocht Uw stem bij de onze te voegen, opdat wij gezamenlijk deze zo luid en dwingend kunnen laten horen, dat de regering voor het aangezicht van ons volk wel gedwongen is, haar standpunt te bepalen en kenbaar te maken in daden.

Voorts ligt het in onze bedoeling, onze twaalf landgenoten, die reeds twee jaar en drie maanden volkomen in strijd met alle normen van Recht en Gerechtigheid opgesloten zitten in Indonesische gevangenen, juridische bijstand te verlenen. Daartoe is geld nodig. Indien gij U bewust wilt zijn van Uw nationale verplichting tegenover Uw volkomen weerloze landgenoten achter de tralies der Indonesische gevangenen en zulks blijkt te tonen door het zetten van Uw naam, adres en handtekening op de petitie aan Zijne Excellentie de Minister-President, — dan wagen wij het U tevens een kleine geldelijke bijdrage te verzoeken opdat alles gedaan worde, wat wij mogelijkwerwijs kunnen doen.

Het gaat om het Recht, het onvervreemdbare bezit van elke Mens. Het gaat om twaalf Nederlanders.

VETERANEN LEGIOEN NEDERLAND
Secretariaat: Schelpenkade 31, Leiden

Naam en beroep:

Adres:

Handtekening:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

De zelfstandigheid

DER KLEINE NATIES

In een vergadering van het Hoofdbestuur met enige adviseurs was al eens gesproken over het feit dat het tegenwoordig in bepaalde kringen mode is om zich „Europeaan” te noemen. Het Nederlander-zijn wordt dan bekeken als een verouderd iets. Er werd toen ook opgemerkt, dat we vooral attent moesten zijn betreffende de verdediging tegen het communistisch gevaar; dat de verschillende landen daartegen een keten moeten vormen en dat deze keten zo sterk is als de zwakste schakel. En dit is volkomen juist. Ook voor de gezamenlijke verdediging tegen het grote gevaar, dat de vrije landen bedreigt en de eeuwenoude Christelijke beschaving van Europa teniet wil doen, is het noodzakelijk dat ieder land zorgt dat het zo sterk mogelijk is. En zo sterk mogelijk zijn we pas, als allen bezielde zijn met de geest van strijdvaardigheid; deze kan er eerst zijn als een ieder ook weet waar hij voor staat en als hem dat ter harte gaat.

IS HET nu een natuurlijk iets, dat de mensen zich „Europeaan” voelen, dat ze voor een Verenigd Europa zich volledig willen geven? Het lijkt er niet naar! We herinneren ons van een Verenigd Europa alleen nog maar dat zekere Hitler ervoor streed, we hebben daarover een paar witzet getapt en ons van de waanzin geen fluit aangetrokken. En het is nóg zo. Behalve mensen als Jhr. van der Goes van Naters, de heer Bruins Slot en nog een paar tientallen anderen, doet dat zgn. Europa niemand in ons land iets. En in andere landen is 't al precies hetzelfde. Europa is een werelddeel, waarvan we op school de grenzen hebben moeten leren, als eenheidsstaat kunnen we het ons niet eens indenken. Want een staat kan alleen goed zijn en bestaansrecht hebben als het volk zich één natie gevoelt. En wij voelen ons niet één met de andere volken van ons werelddeel, niet met Duitsers, niet met Fransen, niet met Noeren, Denen, Zweden, Italianen, Joego-Slaven, Spanjaarden, Portugezen, Engelsen, Belgen, die er allemaal precies zo over denken.

We zien dan ook, als het erom gaat hoe dat nieuwe Europa moet worden, dat er niet gedacht wordt aan algemene politieke lijnen, maar dat men alleen erover praat of Duitsland dan wel Frankrijk er de leiding in zal hebben, dus niet of de grondslagen Christelijk dan wel Marxistisch zullen zijn.

Dit is een uitgangspunt dat tot niet anders kan leiden dan tot een voortdurende machtsstrijd, die het werkelijk optreden als staat, of het nu een eenheidsstaat of een federatie is, onmogelijk zal maken. En hij zal leiden tot gekuij en geknoei in het parlement, tot onderlinge naijver en

tot onderlinge haat. Het gevoel van saamhorigheid kan men niet van bovenaf opleggen, het moet groeien en het kan groeien als men voelt gelijke belangen te hebben en daarvoor tot samenwerking komt.

We merken nu steeds dat, niet-tegenstaande Verenigde Naties, Atlantisch Pact en het hele internationale gedoe, waar steeds gesproken wordt over de gelijkgerechtigheid van alle landen; de grote naties een geheel eigen politiek voeren. Dat geldt voor Amerika, voor Engeland (dat zelfs al niet met het Europese federalisme mee wil doen, ook niet met het Europese leger), voor Frankrijk en voor Duitsland. En hiertussen zien we dan de kleine naties ieder voor zich rondscharrelen, dan eens steun zoekend bij de ene, dan eens bij de andere grote broer. En ze krijgen alleen hulp als het in de kraam van die grote broer te pas komt. Wij hebben dat wel heel sterk gemerkt, maar ook België, Denemarken en de andere kleine bondgenoten uit de oorlog kunnen hiervan meepraten.

Het gaat thans voor de kleine landen om het naakte bestaan. Zij dreigen te worden opgeslokt door de groten, door een zogenaamde eenheid, die geen werkelijke eenheid wordt maar een onderdrukking van allen door één. Het gaat om dát, waarvoor men altijd bereid is geweest te vechten; om DE VRIJHEID!

De verschillende regeringen van de kleine landen schijnen maar niet tot de oplossing te kunnen komen om tezamen een concrete macht te vormen. Ieder voor zich kunnen ze zeggen wat ze willen, maar niemand trekt er zich een snars van aan; zien de groten echter, dat ze samen gaan, dan wordt er heus wel ge-

luisterd. Dan zijn de kleineren niet meer degenen die alleen maar bevelen hebben op te volgen maar treden ze ook werkelijk op als macht.

Nu wordt er vaak beweerd, dat dit iets onmogelijks is omdat de belangen zo verschillend zijn. Dit is niet waar: op de hoofdpunten zijn die belangen volkomen gelijk. De hoofdpunten zijn: **handhaving van de zelfstandigheid en medezeggenschap in internationale aangelegenheden.** Men hoeft de zaak alleen maar eerlijk uit te voeren, eerst onder elkaar als gelijkwaardigen bepalen wat men gaat doen en zich daar aan houden; niet elkaar vliegen afvangen en om de een of andere zelfzuchtige reden de anderen op enkele punten in de steek laten. Wat men dan op één punt eens verliest, wordt door de rest wel goed gemaakt.

Het idee is natuurlijk niet nieuw, vóór de oorlog is het geprobeerd met de bond van Oslostaten; toen is er niet veel van terechtgekomen, vooral door toedoen van Engeland, dat altijd geprobeerd heeft de kleineren, ieder apart, zijn leiding op te leggen. Maar er is niets tegen om het wéér te proberen. Trouwens, de noodzaak daartoe is nu veel klemmender dan ooit tevoren.

En dan is het toch wel heel raar dat we eigenlijk zo weinig van de andere landen afweten. Voor samenwerking komen wel in de eerste plaats in aanmerking Nederland, België en Luxemburg, Denemarken, daarna Noorwegen en Zweden. En wat weet men bij ons van die anderen, wat weten zij van ons? Het stelt geen moer voor.

Maar voor samenwerking is onderling begrip nodig en dus moet daar wat aan veranderen.

Nu was ik kortgeleden eens in Dordrecht en sprak over deze dingen met Dr A. J. Verbrugh en Mr W. Beernink. Wij waren het gloeiend met elkaar eens en deze heren hadden al eerder contact gezocht en gekregen met een groep Belgen en een groep Denen, die er op dezelfde manier over dachten. En ze gingen nu met die Belgen naar Denemarken. Ik werd uitgenodigd mee te gaan. En we gingen, de eerste dag naar Flensburg in Zuid-Sleswijk, het gebied dat de Denen door de oorlog van 1864 aan Duitsland hebben verloren,

maar waar de bevolking zich nog Deens voelt en ook nog eigen Deense scholen heeft, doch waar nu ontzettend veel Oost-Pruisen, die voor de Russen zijn gevlucht, ingestopt zijn. De tweede dag naar Kopenhagen. Besloten werd een persdienst in te richten en elkaar op de hoogte te houden van de gebeurtenissen in de drie landen en dan ook de pers daarvoor te interesseren. De Denen begonnen hier onmiddellijk mee en hadden al een persconferentie in elkaar gezet, waarop door alle drie groepen de meningen werden uiteengezet en enige speciale problemen, waar de landen voor staan, naar voren werden gebracht. Voor ons werd als hoofdpunt genoemd de kwestie van Nieuw-Guinea; de Belgen wezen op het grote belang voor hun van het behoud van de Congo en op moeilijkheden die zich voordoen met Engelse troepen in de Belgische Kempen, waar het haast lijkt op een bezetting door een vijandelijke mogendheid; de Denen noemden als hoofdpunt de belangen van de Deense

minderheid in Duitsland.

De Jyllands Posten, de krant van Jutland met een oplage van ruim 64.000, op Zondag ruim 117.000, bracht hierover op de voorpagina een uitgebreid verslag. En de dag daarop nog een hoofdartikel hierover. Zij schrijft daarin o.a. dat het misschien wel wat ongewoon is dat particuliere organisaties het initiatief nemen op het gebied van buitenlandse betrekkingen en ook dat er nog niets over de resultaten valt te voorspellen. Maar als men de internationale ontwikkelingen nagaat moet men meteen zeggen, dat het idee veel bevat wat juist en goed is.

Dat vinden wij dan ook. Wij zijn dan de drie mensen die naar Denemarken zijn geweest. Wij deden dit niet rechtstreeks uit naam van het Legioen, maar achten wel, dat het wonderwel past in het streven van het Legioen om het nationaal bewustzijn te versterken en wij zullen dan ook graag doorgaan en het Legioen ook blijven vertellen dat de kleine landen hun eigen plaats in de

wereld moeten blijven behouden, omdat zij daar een grote taak hebben. Het grote argument voor het vormen van een eenheidsstaat Europa of van een federatie met boven-nationale wetgevende raden wordt altijd verdedigd met het wijzen op het gevaar dat de vrije naties bedreigt.

Laat men echter in het oog houden dat de verdediging van de vrije naties alleen zin heeft voor vrije naties, niet voor satellietstaten.

Wij zijn voor zeer nauwe samenwerking, zowel op militair als op economisch gebied, wij zijn bijv. zeer zeker voor het Atlantisch Pact. Maar wij wensen dat Nederland hieraan vrijwillig en als vrij land deelneemt; dit houdt in dat ook de anderen vrijwillig en vrij mee moeten doen; het houdt in het behoud van de zelfstandigheid der naties. Wil men die loslaten dan is er binnenkort geen plaats meer voor dat wat ons zo dierbaar is: **HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.**

G. W. T. Dames

Smeerlapperij . . .

IN ONS vorig nummer vertelden wij iets van het neonazisme, dat overal in Europa een keel begint op te zetten voor de herwaardering van dat goeie, helemaal verkeerd beoordeelde nazi-Duitsland. Wij noemden daarbij ook enkele duidelijke verschijnsels van dit gevaar, dat vooral in Zweden nogal actief schijnt te zijn.

We hebben hier brochures vóór ons liggen, afkomstig uit Zweden maar in de Nederlandse en Engelse taal gesteld. — gedateerd 18 April 1952. — Nogal een frisse verzameling. Wat denk je bijv. van de veelbelovende titel: „**DE OORLOGSMISDADIGERS?**“, de poort tot drie bladzijden vol zogenaamde bewijzen voor het feit dat de Joden de oorlogshitlers van de wereld zijn. Om er een kleine bloemlezing van te geven: „Wij zijn indringers! Wij zijn rustverstoorders! Wij zijn vernietigers! Wij hebben uw idealen en uw lot genomen en wij hebben ze vernietigd. Wij hebben niet alleen de laatste oorlog, doch bijna al uw oorlogen veroorzaakt en niet alleen de Russische revolutie, doch bijna alle revoluties van uw geschiedenis. Wij hebben in uw particuliere en openbare leven strijd en verwarring, leugen en bedrog gebracht. Wij zullen zo voortgaan!“ . . . alsjeblieft! en dit werd niet gezegd door Goebbels, maar door „de vooraanstaande joodse schrijver Marcus Eli Ravage“. En dan is dit fragment nog een tamelijk rustige, vergeleken bij wat, volgens dit mooie brochure'tje, andere Joodse schrijvers weten te vertellen; neem 's de „welbekende jood“ (nergens is dit woord in deze geschriften met een hoofdletter geschreven) Wladimir Jabotensky, leider der Nieuw-Zionisten, die zo maar heeft geschreven: „Onze joodse belangen eisen, dat Duitsland vernietigd wordt. Het gevaar voor ons, joden, ligt in het gehele Duitse volk, in Duitsland als geheel.“ Kortom, het geschrift eindigt met de opmerking: „**COMMUNISME IS LANDVERRAAD.** Achter het Communisme staat — **DE JOOD!** Daarom: **VOOR MIJN LAND — TEGEN DE JODEN!** Anti-judaïsme is noch jodenvervolgning noch jodenhaat. Anti-judaïsme is de zelfver-

dediging van het individu en van de volkeren.“

En zo gaat het verder, alle brochures door. Hup Duitsland! weg met de Jood!

Hieronder is een deel van één der pamfletten gereproduceerd, voorstellende de opgewekte mededeling dat de gehele wereld het uitschreeuwt: „**NAAR MADAGASCAR met de joden opdat we eindelijk 's de wereldvrede krijgen!**“

Wij zouden eigenlijk een vraag willen stellen: is de Minister van Justitie op de hoogte van de verspreiding van dergelijk gevaarlijk vuil in Nederland? En zo ja, waarom wordt er dan niet snel en effectief ingegrepen?

*The whole world
is crying:*

**“To Madagascar
with the Jews in order that we
finally may get peace on Earth”**

Over de sloot

Ex-KNIL-makker E. E. DE RUITER, hulpfourier 2e RVbdT, Simon Stevinkazerne te Ede, zit met een oningeloste belofte.

Hij had in Zuid-Celebes een goeie vriend, de korporaal-OVW'er H. Th. PROOST. Deze is in Makassar vermoord. Nu had De Ruiter brief-contact met de ouders van Proost en hij beloofde indertijd hen te zullen bezoeken, wanneer hij in Holland was. Door de Azis-actie in Makassar is hij echter alles kwijt geraakt, ook de correspondentie met Proost's ouders en hun adres. Sinds een jaar zoekt De Ruiter nu al vergeefs naar het adres van Proost en hij beloofde indertijd hen te zullen herinneren, dat zij in Den Haag woonden. Is er iemand, die hem aan het juiste adres kan helpen?

En dan is hier zo'n beste soerat, lees maar 's:

„Beste Vrienden, deze week mocht ik, van wie dat weet ik niet meer, jullie orgaan „Oud-Wapenbroeders” in handen krijgen en vanzelfsprekend heb ik 't met de grootste aandacht doorgelezen. Ik ben weliswaar geen wapenbroeder in de betekenis van „broeder-in-de-wapenrok”, noch heb ik ooit een geweer afgeschoten, . . . maar drie en een half jaar lang heb ik met de jongens in Indië gecorrespondeerd, hun van lectuur voorzien, op een afstand hun lief en leed gedeeld, hun ouders geschreven en opgezocht, ik heb over de zieke jongens met Mevrouw Spoor, die fijne vrouw van jullie Grote Generaal gecorrespondeerd en daar altijd prompt via de radio reactie op gekregen. Ik vertel jullie dit niet omdat ik mezelf daardoor braaf voel, maar om je duidelijk te maken, hoe na ik bij jullie sta. Diverse jongens hebben ons na hun terugkeer in het Vaderland ook opgezocht, maar niet te veel natuurlijk, want ach ja, hoe gaat het, . . . het dagelijkse leven slokt te weer op en daar is zo weinig plaats bij voor „tante Annie en Oom Jan”.

Ik wilde dat dit briefje alle oud-wapenbroeders onder ogen kwam en dat daardoor ook de oude band, waar mijn vrouw en ik zoveel prijs op stellen, weer hersteld wordt. Met de beste wensen voor jullie streven en met de bede, dat God jullie arbeid zal willen zegenen, groet ik jullie met een ferme handdruk.

OOM JAN DE PIERRE

Lange Vijverberg 13, Den Haag

P.S. Als het kan en jullie wijzen me niet af, mag ik dan ook lid worden van jullie Legioen?”

Beste Oom Jan, natuurlijk bent U van harte welkom in ons Legioen; als alle mensen zich zoals U en Uw vrouw zo hadden geïnteresseerd voor ons in Indië en daardoor op de hoogte waren gebracht van alles wat er zich afspeelde, — dan . . . nou ja, soedah. En een ferme handdruk retour van ons allen.

Hier zijn een heel stel aanbiedingen van studieboeken: o.a. van sobat J. G. DE BRUYN, Thierensweg 18 te

Naarden, die graag een makker-legionnaire van dienst wil zijn met de navolgende boeken voor het Middenstands-diploma: **Handelskennis, Practisch Rekenen, Taal en Steloefeningen, Rechts- en Wetskennis, Bedrijfsleer, en Lezen is denken**, totaal zes stuks. Als er iemand ze gebruiken kan . . . „ze liggen hier maar te rotten”. Een soeratje en 't zit snor!

En als er dan nog een bedlegerige legionnaire is, die prijs stelt op een nieuw boek van de pas-uitgekomen juwelenserie, laat 'ie De Bruyn dan even z'n naam en adres weten dan krijgt 'ie een lijstje van de titels ter keuze.

Legionnaire A. J. VAN STEENBRUGGE te Voorburg, Van Gaesbekestraat 54, heeft een schriftelijke studiecursus beschikbaar voor een maat, en wel voor het praktijkdiploma Boekhouden (Associatie). Effe een seintje en de hele bubs wordt franco thuis gestuurd.

En nou een verzoek van het LEGIOENS-SECRETARIAAT DEN HAAG, Laan van Meerdervoort 67: wie kan helpen aan een groot formaat schoolbord ten behoeve van een cursus in een Ambonees woonoord? Dit is erg perloer, dus wie helpen kan, dat hij helpe!

En hier een zoekende makker: wie kan legionnaire G. J. JANSSEN te Dwingeloo (Dr.), Lhee 8, helpen aan het adres van zijn ouwe sobat, paratrooper A. BOGERD, behoord hebbende tot het eerste Korea-detachement en nu vermoedelijk weer terug in Holland?

Voor oud-Watermannen, die nog niet in het bezit zijn van het gedenkboek van 1-3 R.I., „EEN BATALJON TROK VOORBIJ” (zie blz. 27 en 28 van dit nummer), evenals natuurlijk voor andere belangstellenden, zijn nog exemplaren tegen de prijs van f 7,50 beschikbaar bij W. V. P. GALLE, Burg. Geillstraat 38, Terneuzen. Op postwissel- of girostrook te vermelden: gedenkboek 1-3 R.I. En wij zouden er nog wel iets aan willen toevoegen: wij hebben het boek in handen gekregen en waren verast door de prachtige verzorging. Het werk is ruim uitgegeven en uitgegeven op kunstdrukpapier waar je je duim en vinger op aflikt, van begin tot einde gevuld met een schat van foto's en met een tekst waar je je ziel aan ophaalt.

* * *

En mag alsjeblieft ook de Penningmeester 't „over de sloot”? Beste mensen, bespaar me de moeite en kosten van het innen per kwitantie van de kwartaalgelden, het brengt zoveel nutteloze soesah mee en we kunnen toch al zo weinig tijd missen. Die paar lui, die ook het eerste kwartaal 1952 (dus van Januari tot en met Maart) nog niet opgedokt hebben, toon weer effe wat geest. En we zitten nu al aan het begin van de tweede maand in het nieuwe kwartaal, en we weten heus wel dat 't goed zit, maar we staan voor extra-grote uitgaven, vanwege de insignes en nog zo het een en ander, dus help ons met je kleine moeite. En vergeet ook niet op het postwissel- of girostrookje te vermelden, voor welk kwartaal de storting bestemd is. Dagge avast bedaant zij dá widde wor . . .

Ajoon-Ajoon

MET DE WONINGBOUW

NATUURLIJK hebben we er naar zitten uitkijken, je weet wel, dat geval: Mr T. Q. Dekker (legionnaire), Evert Vermeer (lid Tweede Kamer en radio-commentator) en Z.E. In 't Veld (Minister Wederopbouw en Volkshuisvesting) betreffende het al dan niet juist-zijn van de gegevens, die Minister In 't Veld den volke verkondigt aangaande het woningtekort in ons land.

Mr Dekker was in de pen geklommen om te zeggen, dat de Minister beloften deed die hij met de beste wil ter wereld niet kon oplossen, één onzer mensen stuurde dat artikel naar de heer Vermeer met verzoek om toelichting voor de microfoon, de heer Vermeer stuurde het artikel door naar de Minister, die schreef weer terug en zo kwam de heer Vermeer op 9 April j.l. met zijn eigen plus 's Ministers commentaar voor de radio. Wijzelf konden het helaas niet horen omdat we ergens een nieuwe afdeling openden en schreven daarom de heer Vermeer ons zijn com-

mentaar plus de brief van de Minister op te sturen ter beantwoording in ons orgaan.

Inmiddels is het antwoord gekomen. Nou, en dus gaan we weer fris aan de gang, ajoon-ajoon met de logica en zo, maar probeer niet dui-zelig te worden en als je van 't een en ander niets meer snapt, stel jezelf dan maar meteen gerust, want 't ligt heus niet aan jou. Jij snapt niks van de politiek . . . .

De heer Evert Vermeer nam dus op 9 April 1952, via zijn rode bril, op de korrel:

„Oud-Wapenbroeders” van 15 Maart j.l. bevat een artikel van de

hand van Mr T. Q. Dekker, dat tot titel draagt „Jawel, eigen haard is goud waard”.

Dat artikel gaat over de woningbouw in Nederland. Mr Dekker schrijft dat Minister In 't Veld op 22 December 1950 de verwachting heeft uitgesproken, dat er in 1952 ongeveer 55.000 woningen zouden worden gebouwd. Nu paraderen in het artikel van Mr Dekker deskundigen, die hebben berekend, dat men bij een jaarlijkse productie van 60.000 woningen op zijn vroegst in 1985 van de woningnood af is.

De redactie van „Oud-Wapenbroeders” plaatst onder het artikel van Mr Dekker een onderschrift, waarin men zegt, dat men een vergelijking wil maken met Duitsland, waar de huizenblokken letterlijk uit de grond worden gestampt.

Ik heb dit artikel voorgelegd aan Minister In 't Veld en ik ontvang van de Minister een brief, die ik U zal voorlezen:

BRIEF VAN DE MINISTER:

„Zelden las ik zoveel onzin in kort bestek als in het artikel van Mr T. Q. Dekker.

't Begint al met onjuist weergeven van wat ik op 22 December 1950 en in Mei 1951 heb gezegd. Mijn program heb ik in December 1949 aan de Tweede Kamer overgelegd. Daaruit blijkt, dat wij uitgingen van 40.000 woningen in 1950; 45.000 in 1951; 50.000 in 1952 en 55.000 in 1953 en volgende jaren. Met dit program kan in 1965 het woningtekort zijn ingehaald, bij voldoende bouw van duplex-woningen al in 1960.

Op dit program ben ik nooit teruggekomen. Het berust op nauwkeurige berekeningen van de afdeling Statistiek van mijn Departement.

Ik zou graag eens horen, welke „deskundigen” het hiermee niet eens zijn.

Mr Dekker behoort zeker niet tot de deskundigen.

Het is onjuist, als hij zegt, dat wij uitgaan van het aantal geboren baby's en niet van de gehuwde paren.

COMMENTAAR VAN MR DEKKER:

Ik heb iets grappigs, n.l. het commentaar op de brief van de minister door de minister-zelf.

Op 22 December 1950 sprak de minister in het „Bouwcentrum” als zijn verwachtingen uit: „In 1952 ongeveer 55.000 woningen bouwen en in 1960 zal de woningmisère bedwongen zijn.”

Mei 1951, Min. In 't Veld in de Tweede Kamer: „45.000 per jaar, woningnood in 1965 bedwongen.”

Min. In 't Veld begin 1952: „Nederland zal tot aan 1975 moeten vasthouden aan de bouw van 55.000 woningen per jaar.”

Min. In 't Veld in Het Parool: „Het is hard te moeten vaststellen, dat het nog dertig jaar zal duren, voordat elk Nederlands gezin een behoorlijke woning heeft bij bouw van 55.000 per jaar.”

Minister In 't Veld is het dus niet eens met Minister In 't Veld!

Zou de Minister soms ook niet tot de deskundigen behoren?

Min. In 't Veld in Het Parool: „Er moeten in 30 jaar tijds 1.000.000 huizen gebouwd worden om de bevolkingsaanwas op te vangen.”

Maar wel houden wij, in tegenstelling met Mr Dekker, ook rekening met sterfte en emigratie.

Vóór de oorlog bouwden wij gemiddeld 42.000 woningen per jaar, waarvan circa 5.000 ter vervanging van krotten. Toeneming dus ± 37.000 per jaar. Er trouwden toen jaarlijks 60 à 70.000 paren.

Volgens Mr Dekker kan er van inlopen van achterstand dus geen sprake zijn. Toch hadden wij in 1930 een tekort aan woningen en in 1939 een groot overschot.

Dat Mr Dekker van deze problemen geen verstand heeft, kan ik hem niet kwalijk nemen. Maar laat hij er dan niet over schrijven!

Dan het onderschrift van de Redactie, waarbij een vergelijking met Duitsland wordt gemaakt. De redactie beweert, dat daar de huizenblokken letterlijk de grond worden uitgestampt. De redactie is stellig niet in Duitsland geweest, ik wél. En ik daag de redactie uit om één plaats in Duitsland te noemen (Hamburg inbegrepen), waar nieuwbouw wordt gepleegd op een schaal als in Moerwijk (Den Haag), Bosch en Lemmer (Amsterdam) en Overschie (Rotterdam). Een complex van 300 woningen vindt men daar al veel en de Duitse ministers, die ik hier op bezoek had, kijken hun ogen uit.

West-Duitsland schermt met 350.000 woningen in 1951, toen wij er maar 58.600 klaar kregen. Maar:

- 1e. West-Duitsland heeft vijfmaal zoveel inwoners als wij;
- 2e. West-Duitsland begrijpt in de nieuwbouw ook de gevallen van zwaar herstellen, dat zijn er nog al wat;
- 3e. In West-Duitsland bouwt men over het geheel kleiner dan bij ons. In Hamburg zag ik z.g. Schlicht-Wohnungen, te vergelijken met onze duplex-woningen, maar bepaald slechter. Die telt men dan voor twee, wij tellen de duplex-woningen maar voor één."

En nu Evert Vermeer weer:

"Ziezo, als de redactie van „Oud-Wapenbroeders" zin heeft, dan wil ik hun de brief van de Minister van Wederopbouw wel toesturen, dan kan dit blad het commentaar van de Minister eens aan zijn lezers voorleggen. Het lijkt mij, dat „Oud-Wapenbroeders" daar niet omheen kan. Men zegt immers, dat men niet aan politiek doet in de partijpolitieke zin van het woord? Welnu, hier is de kans om niet een partij-politiek, maar landspolitiek te dienen door een

Daar had ik nou heel toevallig óók aan gedacht. Alleen 'n beetje anders: niet de BESTEN het land uit, maar de anderen, U-weet-wel!

Laten wij dus aannemen, dat voor de helft van de getrouwde paren (dus ± 32.500 paren) woningen nodig waren vóór de oorlog.

In 1951 trouwden er 90.000 paren, die op dezelfde basis berekend, de helft, dus 45.000 woningen nodig hadden. Verder zegt de Minister in Het Parool, dat er in 30 jaar 400.000 krotwoningen opgeruimd moeten worden, dus per jaar 13.500. Per jaar dus nodig $45.000 + 13.500 = 58.500$ woningen.

Gebouwd werden er in 1951 volgens de minister 58.600 woningen. Ieder jaar dus 100 woningen inlopen op een oorlogsachterstand van 200.000 woningen, dan zijn wij over 2.000 jaar uit de woningnood!

Over wie er al dan niet verstand heeft van deze problemen valt te discussiëren, maar ik geloof niet dat dit de kern van de zaak is. Het komt er alleen op neer dat ik niet argeloos genoeg meer kan zijn om in partij-politiek banket te happen en alles maar te slikken."

REDACTIE:

Excellentie, in ons bijschrift schreven wij dit: „Wij kunnen het, met onze lekenogen, alleen met een negatieve vergelijking bekijken en deze vergelijking is daarbij niet eens zo erg gelukkig want die wordt getrokken met Duitsland. Zo LAZEN we nauwelijks twee weken geleden, dat in West-Duitsland etc." Dit is geen afschuifstelsel, Excellentie, maar wij hebben Uw uitdaging voorlopig verder geëxpédieerd naar de schrijver van het artikel, waaruit wij onze conclusie trokken en het antwoord is nog niet binnen. Wij zullen U in elk geval in ons volgende nummer openbaarlijk antwoorden.

Tot dan verzoeken wij U nog even geduld te hebben, evenals onze lezers.

Minister de gelegenheid te geven onjuistheden recht te zetten."

*

U, mijnheer Vermeer, danken wij voor de toezending van Uw commentaar met de passages uit de brief van Minister In 't Veld. Uw opmerking dat wij „niet om het voorleggen van 's Ministers commentaar aan onze lezers heen kunnen", is overbodig. Wij komen áltijd terug op (gedane maar niet voldoening-gevende) gebeurtenissen en beloften. Daarvoor bedrijven wij ook alleen maar lands- en geen partij-politiek.

Wat ons nog wel bezighoudt, meneer Vermeer, is de vraag of het U inmiddels gebleken is, dat de verwelkomings-wervingskaarten, die door Uw politieke partij aan de Indische Nederlanders wordt uitgereikt wanneer zij een huis toegewezen krijgen in Den Haag, inderdaad ook door de Partij van de Arbeid worden uitgegeven en of U inderdaad, zoals U destijds voor de radio opmerkte, nog steeds van mening is, dat de door ons gepubliceerde tekst op die kaarten „uit hun verband waren gelicht". Krijgen wij het antwoord daarop ook nog eens voor de radio te horen? Wij menen dat U daar niet om heen kunt . . .

MANNEN, het bloemencorso is prachtig geslaagd. Hier is weer eens gebleken wat ouwejongens samen kunnen bereiken, hier vierde weer de teamgeest hoogtij. Wat de jongens onder leiding van Frans hebben gedaan is een voorbeeld voor ons hele legioen. De laatste dag, Vrijdag, werd tot 's morgens vijf uur gewerkt. En laat ik de echtgenoten en verloofden ook niet vergeten, die zo vriendelijk waren geen bezwaar te hebben dat hun mannen dit nachtwerk deden. En ze deden zelfs mee, want de echtgenote van Kokkie zat tot 's nachts één uur voor ons haakjes te buigen. Bravo!

De bewoners in de bollenstreek en met hen de duizenden bezoekers hebben genoten van de prachtige en kleurrijke bloemenoptocht. En naast de uitbeelding van sprookjes werden ze plotseling geconfronteerd met het daadwerkelijke: het Veteranen Legioen Nederland. Het grootste succes kwam van de kant der mozaïeken. Kokkie en Jan legden te Lisse voor de vuist weg ons wapen, ge-

flankeerd door de woorden VETERANEN LEGIOEN NEDERLAND en behaalden de derde prijs. Proficiat! Een ander mozaïek te Sassenheim deed, jammer, niet voor een mededinging naar een prijs mee. De belangstelling was ook hier enorm. Zelfs vroeg een der juryleden naar de betekenis en hij vond 't jammer dat dit mozaïek niet was opgegeven. De betekenis werd hem vlot uitgelegd. De mozaïeken werden door tientallen mensen gefotografeerd, o.a. veel Amerikanen.

Namens het bestuur wil ik alle jongens, die aan het maken der wagens en het leggen der mozaïeken hebben meegewerkt, van harte danken voor het prachtige werk en de goede propaganda die ze hiermede hebben verricht. We hebben hier een prachtbeurt gemaakt. Laten we hiervan profiteren en dus . . . doorpersen.

De secretaris afd. Q 2:
H. Bartelds

Alle geluk toegewenst:

ROBERT VAN STRIEN
oud-42 AAT'er

en

CATINKA MEYER

met jullie huwelijk op 5 Mei.
Amsterdam, Rijnstraat 144

B. C. STORM

en

RIA DE VOS

met jullie huwelijk op 7 Mei.
Leiden, Hoge Rijndijk 138

JEENE WOLTERS

en

EVA NIEKERK

met het huwelijk, dat jullie op
20 Mei a.s. hoopt te vieren.
Spekholzerheide, Akerstr. 153

HET BESTE WAT WIJ HEBBEN . . .

Voor mij, teruggekomen uit Nieuw-Guinea, is de toestand in Nederland werkelijk meegevalen. Ik zeg dit niet om een uitzondering te willen zijn op de regel, maar het is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat ik, het zekere voor het onzekere nemend, bij voorbaat mijn verwachtingen niet te hoog stelde.

Ik had uit de berichten, die ons zo nu en dan bereikten, op z'n minst een angstpsychose verwacht in verband met Korea en de mogelijkheid tot een derde wereldoorlog. Integendeel, de mensen die ik ontmoette sinds ik terug ben (en dat waren er heel veel en uit allerlei milieu) spreken weinig of in het geheel niet over Korea of andere oorlogen. Ze hebben hun gedachten en gesprekken vol aan de duurte, de belastingen, de woningnood en de onzekerheid van het weer. De winkel-étalages liggen vol, alles is weer zonder bon of vergunning te verkrijgen, de kroegen en nachtgelegenheden beleven een prachtige tijd en de overheid heeft inderdaad meer dan ooit tevoren de regeling en planning van vele zaken op zich genomen, daar begint en eindigt de doorsnee-interesse van ons volk mee. De Ambon-kwestie heeft het inderdaad wel even beroerd, zoals een nauw merkbare windzucht over een stil en rustig meer rimpelt, maar verder is het leven voor de mensen veel te gecompliceerd geworden dan dat zij zich tijd en gedachten zouden kunnen veroorloven voor zaken en mensen buiten hun eigen gezichtskring.

DAAROM voel ik mij eenzaam. Wij kregen, teruggekomen uit een geheel andere wereld, hoogstens een bemoeidigend schouderklopje, zo van: „Nou, kerel, 't zit er nu weer op, hè? Wat geweest is, is geweest en je moet 't maar zo gauw mogelijk vergeten.”

En dat is 't 'm juist: wat geweest is, is geweest en zo gauw mogelijk maar vergeten. En ze zien niet in, dat juist dat andere leven, die geheel verschillende wereld, onuitwisbare herinneringen heeft meegegeven en een geheel andere kijk op de gang van zaken en . . . verplichtingen.

Wij proberen de mensen hier te vertellen van alles wat we meege maakt, gezien en gehoord hebben, we proberen ze iets te laten voelen van wat wij gevoeld hebben, te beleven van wat wij tot in het diepst van onze ziel geproefd hebben. Maar wij lezen alleen in hun ogen de gedachte: „Ach, hij moet nog wat wennen, hij zit nog vol vreemde indrukken en denkbeelden. Als het zo ver is, dat hij zich niet druk moet maken, dan is hij geestelijk alweer geacclimatiseerd.”

Neem nou 's wat de mensen van Nieuw-Guinea denken en zeggen, . . . juist Nieuw-Guinea, dat mij zo hoog zit. Ze zijn hoogstens belust op interessante en pikante verhalen over de Papoea's. Ze willen weten hoe de Papoea's trouwen, hoe ze eten en wat ze eten, hoe ze gekleed gaan en zo. Ze gruwen als ze horen dat de Papoea nog met de vingertoppen eet, ze noemen dat barbaars en achterlijk. 't Zit 'm vooral in dat „nog” . . .

immers wij doen dit al sinds generaties niet meer. En we vergeten, dat ook Plato en Augustus, Charlemagne en de kathedraalbouwers van Chartres zo aten. En dat zelfs vandaag nog de verfijnde levensgenieters uit de Noordelijke Islamlanden (bakermat van zoveel Westerse raffinement) op die manier nog eten.

Ons volk is veel te zelfgenoegzaam en met het zelfgenoegzaam oog worden de vergelijkingen met andere volken getrokken. Al de aanduidingen als „barbaren”, „zwarten”, „primitieven”, „oermensen” en „steentijd-perkmensen” zijn daar de gevolgen van. Ik weet zeker, dat een beter begrip tussen de mensen, tussen Nederlanders en Papoea's, een betere verstandhouding, pas bereikt zal kunnen worden, zodra de graad van objectiviteit bereikt is waarbij wij niet meer ons geloof tegenover hun bijgeloof stellen, onze moderne huizen tegenover hun hutten, onze straaljagers tegenover hun boomstamp vrouwen, onze atoombom tegenover hun pijlen. Wanneer wij die graad van objectiviteit niet kunnen bereiken, baart elke toenadering ons een drama van bloed en tranen en desillusies. Wanneer wij ons niet ten diepste als mens gelijk aan iedere andere mens kunnen of willen voelen, ongeacht kleur of ras, dan mislukt alles wat wij ondernemen.

Ik wil dit vooral beklemtonen ten aanzien van de Papoea's, omdat wij als Nederlands volk een onafschuifbare zedelijke plicht hebben tegenover hen.

De Papoea ziet zichzelf terecht als een complete mens en hij wenst ook naar die maatstaf behandeld te worden. Natuurlijk leeft hij evenmin als wij in een Paradijs. Maar het zou haast een Paradijs kunnen zijn, hij zou als een koning kunnen leven. Nu leeft hij als een schaduw van het verleden in het verschroeiend-helle licht van het heden. Een heden waarvan niemand weet wat de toekomst kan brengen, maar dat voor de Papoea zeer zeker reeds enigmatische bepaald zou kunnen worden. Bepaald door ons, door Nederland, mits Nederland die taak verstaan wil. Nederland moet beseffen dat de rehabilitatie van de zin van ons bestaan begint bij de relevering van het sociaal-economische, medisch en hygiënisch bestel van Nieuw-Guinea.

Deze rehabilitatie van het Westen begint in de afschuwelijkste, stinkendste, door ons sinds jaren verwaarloosde wond in het volksbestaan van de Papoea: de framboesia en de malaria. Het Nederlandse volk mag thans het beste aan het volk der Papoea's brengen: medicijnen en mensen. Medicijnen tegen framboesia en malaria: salversan en kinine. Mensen om die medicijnen toe te dienen: jonge medici, chirurgen en huidspecialisten, Rode Kruis-brigades, bestaande uit Nederlandse vrijwilligers en vrijwilligsters, om tezamen met de Bestuurs-ambtenaren nieuwe posten in de binnenlanden, in de dalen en valleien, te bezetten en er de zegen van hun kennis en hulp te brengen.

Wij moeten, met onze beschaving, onze geweldige technische hulpmiddelen, met alle verdere rijkdom die we hebben (rijkdom waar we geen vermoeden van hebben, zo vanzelfsprekend is dat alles voor ons geworden: huizen, mechanisch bewerkte landerijen, industrieën, schepen, vliegtuigen, maar bovenal onze rijkdom aan gezondheid, op welk laatste wij overigens geen cent méér recht hebben dan de armste Papoea), — wij moeten de Papoea helpen. Wij moeten dus geen verschil meer trekken tussen eten met lepel en vork of de vingertoppen, tussen Christendom en heidendom, tussen de blanke en zwarte huidskleur, maar tussen onze intense rijkdom en hun intense armoede. Zullen wij hen dan niet snel en royaal laten delen van die rijkdom van onze gezondheid?

Ik ben teruggekomen uit Nieuw-

... laat jonge, moedige en idealistische mensen het beste aan de Papoea brengen, wat Nederland kan opbrengen. Het is onze zedelijke taak en onze regering, zelf immers zo uitdrukkelijk overtuigd van de plicht van grote naties om te steunen waar mogelijk is, — kan alleen als immoreel gebrandmerkt worden wanneer het zelf de verplichting van hulpverlening weigert te erkennen.

Guinea met dit dringende beroep:

Regering! geef aan vrijwilligers en vrijwilligsters een kans, om de hoogste Nederlandse taak ten aanzien van de Papoea uit te voeren. Daar is veel geld voor nodig, enorm veel geld, maar trek het geld dan van andere posten, waar geen mensenlevens mee gemoeid zijn.

Zelden rustte zulk een gigantische taak op de schouders van ons volk en het dramatische is, dat dit moet zijn in een tijdperk van zo'n erbarmelijke halfslachtigheid als Nederland niet eerder in de historie beleefde. Wanneer Nederland dan echter toch niet van zins is de medisch-hygiënische verzorging van Westelijk Nieuw-Guinea op forse, grootscheepse wijze aan te pakken, — bedonder dan de Papoea niet langer. Geef hem dan althans de gelegenheid te elfder ure zijn geloof in Nederland uit zijn argeloos hart te scheuren en een compromis met Indonesië te zoeken om er nog uit te halen wat mogelijk is.

MAAR TEZELFDEERTIJD BESCHULDIG IK U, NEDERLANDSE REGERING, DAN VAN KWADE POLITIEKE WIL EN ABSOLUUT GEMIS AAN ENIG VERANTWOORDELIJKHEIDSGEVOEL.

W., Leeuwarden

ONS LEVEN HIER

Dit is het vreugdige verhaal van een missionaris uit Merauke over zijn werk onder de Papoea's. Moge dit verhaal voor ieder onzer duidelijker spreken omtrent verantwoordelijkheid en naastenliefde dan de... ach neen, bij zo'n verhaal kunnen we het niet over ons hart krijgen om weer te kankeren over de voorlichting van regering en sommige partij-politieke bladen. Mensen, ga er rustig bij zitten, open je hart wagenwijd en lees dit:

DIERBARE VRIENDEN,

En hier is dan het verhaal, dat voor iedereen is, die het lezen wil. Ik zit hier in Merauke, dat geen stad en geen dorp is. Monseigneur heeft mij aangezegd, dat ik naar de Moeioe zal gaan, daarom eerst talen leren. Hier op Nieuw-Guinea zijn veel talen. Van stam tot stam zijn ze anders; soms in dezelfde stam, bijv. bij de kustbewoners of de Marindanim verschilt het toch weer voor ieder dorp. Het was daarom nodig om één eenheidstaal in te voeren, want metertijd zouden de diverse stammen toch met elkaar in contact moeten komen en dus elkaar ook kunnen verstaan; ook voor de pastoors zou het gemakkelijker zijn als ze één taal kenden, dan konden de mensen ook allemaal te biecht. Aangezien er in diverse kampen enige Maleiers woonden —

metertijd hierheen gekomen als koeli bij de paradijsvogel- of krokodillen-jagers, of ook Chinezen, waar zitten die niet? — leek het vóór de oorlog het beste om Maleis in te voeren.

Gelukkig is één der onzen al jaren vrijgemaakt om de talen van Nieuw-Guinea in ons gebied uit te zoeken: woordjes opnemen, de constructies en spraakkunst zien uit te vissen enz. Behalve nog 24 talen heeft hij ook het Moeioes onder handen gehad en zit ik dus uit zijn nota's te leren. De uitspraak is natuurlijk ook van belang en die kun je alleen maar met luisteren leren. Dus heb ik een paar weken 's avonds hulp gehad van een van de Moeioe-jongens die hier op school is. Het kleine mannetje — dit volk is over het algemeen een dwergtype — zei me de woorden voor en ik loeide ze hardop na. Nu worstel ik nog met de gram-

matica. Daar weet de jongen niets van. Hoe kan het ook? De mensen leren de taal vanaf het moment, dat ze op de wereld komen en er was nog nooit iemand geweest, die de taal heeft opgeschreven.

Nu, om eerlijk te zijn, het hangt mij soms bar de keel uit. Je wordt er zo gaar van. Daarom vond Mgr. het ook nodig, dat ik na de twee maanden Maleis maar eens praktisch moest gaan oefenen in de dorpen van de zuidkust. En over deze tocht wilde ik het eigenlijk hebben.

Practisch heel de wandeling kan gebeuren langs het strand van de zee. Het stukje van Merauke naar het strand is allemaal modder van grijze vette klei. Maar achter dit strand ligt de rawa of het moeras en vooral in de regentijd stroomt het water daaruit langs allerlei stroompjes over het strand naar de zee. Hoe hoger het water komt, hoe meer water in die kali's. Is de vloed erg hoog dan ga je op verschillende plaatsen onder en kun je ook moeilijk zien waar je nog kunt lopen en waar je moet zwemmen. Je stapt er zó in, laat het water uit je schoenen lopen als

je er weer uitkomt en de zon doet de rest. Dit is het ergste nog niet, maar de grote rivieren, eer je dáár over bent! Kom je bijvoorbeeld bij de koembe, dan zien ze allemaal aan de overkant dat er iemand zit te wachten om overgezet te worden, maar wie zal het doen? Roeien is niet gemakkelijk met de flinke stroom die op deze rivieren staat. De grootste van de drie is de Bian; daar is alleen maar overzet-mogelijkheid als er een Papoea is die een prauw heeft en er zelf over wil. De oversteek van dit slootje duurt een uur of drie; in zo'n boomstam zit je op den duur niet gemakkelijk en dat ding schommelt gauw, want het is rond. Als de Papoea geen zin heeft om te varen, kun je soms twee of drie dagen wachten.

Maar kom, ik ga weer wandelen onder de klapperbomen; prachtig stukje werk van de goede God is dit: je kunt er van eten, drinken en het is een lust ze te zien wuiven. Zo ga je dan dagen ver en kom je tenslotte in een kampong, de nederzetting van de kustbevolking: de beruchte Marindanim. De mensen zijn flink van postuur, met karakteristieke koppen. Bij de kerels van veertig jaar zie je nog die neusdoorboringen waarin vroeger de varkenstanden werden gezet. Ook hun oorlellen hebben nog een fatsoenlijke lengte, maar bij de jongere mensen is dit alles weg. De vrouwen zien er over het algemeen al gauw oud uit. Ze werken hard: elke dag brandhout halen en dit dan op hun hoofd of rug naar huis dragen, soms een uur lopen van het dorp en dan ook nog elke dag het water aandragen uit de regenputten in het bos, want in de kampong zelf zijn die er niet; sago kloppen, klappers halen en klaarmaken. De jonge meisjes zijn nog goedlachs en stevig, maar als ze 30 zijn, lijken ze meestal wel vijftig. En toch niet omdat ze zo'n massa kinderen krijgen, want die zijn hier juist zeer weinig, terwijl ze er gek op zijn. En de mannen doen niets dan voor hun genoeg leven: eten, slapen, vissen of jagen in het bos met pijl en boog. Op Zondagmorgen vóór de Mis zag ik zo'n knaap met een jachtbuit lopen. Het kon wel een soort kat zijn, maar de lekkernij was een rat. Een groot soort en vet als modder.

Het valt niet mee om deze echtgenoten te leren hun vrouwen te helpen met de zorg voor het levensonderhoud. Om nog iets goeds te zeggen van de mannen: moet er een huis gebouwd worden, dan maakt de man het geraamte van bamboe in elkaar; de bedekking van dak en wanden, met bladeren aaneengeregen, mag de wederhelft doen. Maar het heeft z'n tijd, zo'n bouwerij. Hun huis

dient alleen tegen regen en zeewind, slapen doen ze liefst in het zand, zoals de hondjes, gezellig rond een vuurtje tegen de frisse nachtwind. Dus, toean, waarom zo'n haast met een huis. Het is hier ook al zo, dat de lui die trouwen bij de resp. schoonouders inkomen; heel gezellig.

Ik had het net over hondjes: niet te tellen zijn ze. Soms meer honden in de kampong dan mensen. En op 'n bepaald moment gaat dan al dit beestenspul liggen huilen dat horen en zien vergaat. Dergelijke regionale honden-vijfminuutjes vinden plaats tot midden in de nacht en ook als je staat te preken: daar hebben ze geen eerbied voor.

De Marindanim zijn een bijzonder trots volk. Ze hebben de toean niet nodig maar ze hebben er geen bezwaar tegen dat de toean bij hen komt; voor het bestuur hebben ze maar één wijze opmerking: dat ze beter naar huis kunnen gaan. Hetgeen de missionarissen van sommige van die heren ambtenaren, hetzij controleur of hoofd plaatselijk bestuur, ook zouden wensen.

Jonge idealistische kerels, niet teveel ambtelijk, zouden er voor in de plaats moeten komen en dan ook met goede christelijke geest. Toch is de Marindanim een goed mens, hartelijk en goedlachs, ze houden van plezier en feesten. Hoe meer ramai, hoe beter. En vooral de kinderen is mooi goed. Ik zat in de pastorie en daar kwam het grut. Sommige waren erg bang voor die mijnheer in 't zwart, maar andere al erg vrij. Als ze nog niet op school zijn, dus nog geen zeven, dan lopen ze met niets aan het lijf. Ze kwamen bij mij staan; ales bekijken, voelen aan je kleren en de knopen van je hemd, je schoenen, je baardje, en daarbij in hun taal hele verhalen vertellend, met handen en voeten en ogen en hun hele snuit. Ik ken geen woord van hun taal,

maar dan spreek je maar de taal der liefde.

In de kampongs heb ik ook voor het eerst de volwassen mensen in het Maleis biecht gehoord en ze zijn goed opgekomen in de H. Mis. Ze krijgen helaas maar zelden bezoek van hun pastoor, want zijn gebied is te groot. Het is nu zover, dat de oudste lui uit de diverse kampongs in de leer zijn om katholiek te worden; heeft uiteindelijk de jonge christelijke geest van de kinderen en jonggetrouwen de sfeer veranderd? Onze goede God weet het alleen, hoeveel er voor gebeden is en wat onze eerste missionarissen ervoor over gehad hebben om Zijn Genade over dit volk in ruimer mate los te krijgen. Dat waren geen dertig jaar geleden nog koppensnellers! Het doet je goed als je in de diverse pastories in de oudste kampongs de foto's ziet hangen van hen, die hier vóór ons hebben geploeterd voor de goede zaak.

Een stuk van de reis heb ik gemaakt over zee; nl. vlak voor de rivier de Bian ben ik op de missiezeilprauw gestapt en die heeft mij aan de andere kant weer op de kust gezet. Op deze kust haalt de Missie de copra uit haar tuin in Okaba. Als het wat te veel golft 's nachts — ze varen dan niet — zit je beneden in het ruim. Wat een lucht: copra, vis en slapende mensen! En grote torren kruipen over je heen en allerlei klein spul is er ook. Er zullen nog wel enige jaartjes missielevens overheen gaan, voordat ik kan zeggen, dat ik daarbij net zo prettig slaap als op een gewone brits.

Nu vrienden, ik doe er het zwijgen aan toe. Ik hoop, dat de langste tijd in Merauke is geweest en dat ik spoedig mag gaan naar mijn elgen volk, de kleine Moeioe-man en familie. Vooral in de Meimaand bidt het rozenhoedje en vraag ook een weesgegroet voor dit volk.

Het allerbeste in Xro Jesu.

Was Roosevelt werkelijk een groot man?

Dit is het slot van het ontstellende artikel, welks begin wij in ons vorig nummer publiceerden. Wij herhalen hierbij dat wij het met grote reserve aan onze lezers bieden omdat wij het gevaar beseffen van zulk een artikel in een tijdsbestek, waarin bepaalde machten alles in het werk stellen om in West-Europa een aversie tegen Amerika te kweken. Wanneer wij echter afstand kunnen nemen van de juiste verhoudingen; wanneer wij duidelijk willen beseffen dat niet het Amerikaanse volk aansprakelijk is voor de machinaties van een „systeem”; wanneer wij voorts nuchter willen bedenken, dat dit slechts een enkele facet is van de smerige praktijken in de Grote Politiek, die de ganse aardbol beheerst, — dan achten wij het noodzakelijk het te publiceren, óók omdat Roosevelt's „beleid” de lijn hielp bepalen, waarlangs het Nederland-Indonesië-drama kelderde.

Dit artikel is een uittreksel van het boek „The Roosevelt Myth” van John T. Flynn. Als zeer bekend journalist van de hogere klasse had hij een grote schat van uitnemende referenties en bewijsstukken te zijner beschikking en stond hij in persoonlijke relatie met ontelbare vooraanstaande figuren in het Amerikaanse openbare en politieke leven. Hij was dus wel de aangewezen persoon om met gefundeerde en gedocumenteerde argumenten, de ware Roosevelt te onthullen, ontdaan van alle valse propaganda en verdraaide partijpolitieke voorstellingen. Het duidelijkste bewijs van de waarheid van dit boek ligt in het feit, dat ondanks de harde strafwet op laster Flynn niet achter slot en grendel is terecht gekomen, terwijl zijn boek reeds de 17de druk beleeft.

In het eerste deel van dit artikel is verteld, hoe Roosevelt in een niets ontziend egoïsme zijn presidents-carrière begon met een bank-crash, die ontelbare kleine en grote spaarders kraakte; hoe hij voorts een regen van verordeningen decreteerde waarbij instellingen gecreëerd werden, de een al ingewikkelder en gekker dan de andere, waarmee de gehele maatschappij in zijn greep kwam; hoe hij karis zag in korte tijd meer staatsschuld te maken dan zijn voorganger in vier jaar; hoe het dreigende oorlogsgevaar in Europa hem een mogelijkheid verschafte om zowel politiek als financieel voordeel te behalen; en tenslotte, hoe al dit krankzinnige geëxperimenteer de gelegenheid bood aan de uiterst linkse groepen, de communisten, de communistisch-socialisten en hun meelopers, om zich op handige wijze in de sleutelposities van de vele staatsbureaux te wringen.

De oorlog, met de gedwongen alliantie Stalin-Westerse democratieën vergrootte deze mogelijkheden nog en tegen het einde van de oorlog was de toestand in Amerika zó, dat de communisten en hun medespelers, die op alles ja-en-amen zeiden, wat Moskou decreteerde, sleutelposities innamen in bijna alle gouvernements-afdelingen. Hun motto was wel handig gevonden: de communisten zijn anti-fascist, dus ieder die anti-communistisch is, kan gerust gebrandmerkt worden als fascist. De heren vergaten natuurlijk er bij te zeggen, dat als er één land „fascistisch” geregeerd werd, dit wel Rusland onder Stalin was!

Flynn wijst er, terecht, nadrukkelijk op dat alle staatsbemoeiingen en

verordeningen, waarbij van hogere hand het bedrijfsleven in alle gedingen en zelfs in vele opzichten het privé-leven van individuen aan banden gelegd wordt, een fascistisch regiem is, of dit nu door Hitler, Stalin, Mussolini of door een z.g. democratische regering wordt gevolgd, zoals b.v. de Labour-regering in Engeland. En dit even terzijde: welke kant gaan we hier in Nederland op met onze huidige regering? Als dit geen fascisme van het zuivere water is, dan hadden we het regiem van Hitler c.s., onzaliger gedachtenis, ook wel democratisch kunnen noemen.

Roosevelt was zelf geen communist, maar door zijn houding, zijn voortdurend jacht op stemmen, op

politiek voordeel, waarbij hij enorm veel steun kreeg van het communistisch-socialistisch blok, speelde hij de communistische infiltratie in de hand. Hij nam het bijna misdadig laconieke standpunt in, dat het communisme in Amerika niets betekende en volgde een struisvogel-politiek tegen alle bewijzen van het tegendeel in.

Dit wordt nog van een heel andere zijde bevestigd. Er verscheen nl. een serie artikelen in de Saturday Evening Post van de hand van Whitaker Chambers, die tot 1939 een zeer vooraanstaande figuur in de Amerikaanse Communistische Partij was en toen gebroken heeft met het communisme. Chambers nu, heeft met een figuur uit de hoogste kring om Roosevelt, zekere Berle, een bespreking gehad en verzocht een persoonlijk onderhoud met de president te mogen hebben om deze een volledige opgave te doen van de Moskou-agenten, die in hoge posities de touwtjes in handen hielden. Roosevelt heeft de audiëntie geketst en toen Berle uitgebreide notities van Chambers' onthullingen genomen had met de belofte deze aan de president voor te leggen, hoorde Chambers er verder niets over. Roosevelt had de gehele kwestie gekleineerd en belachelijk gevonden!

Maar nu de oorlog! Toonde Roosevelt zich daarin dan niet als een grote figuur?

Amerika had tijdens de oorlog, en gelukkig maar voor ons allen, een zeer bekwaam stel militaire aanvoerders „ter zee, te land en in de lucht”, volkomen bedreven voor hun taak. Hoewel Roosevelt constitutioneel de opperste leider was, liet hij zich gelukkig niet te veel met zuivere militaire zaken in. Zijn gebied was meer het politieke wereldspel en wat hier achter de schermen gebeurde, tekent Flynn duidelijk en krachtig. Roosevelt was steeds naïef genoeg om te veronderstellen, dat hij met zijn charme „Uncle Joe”, „Oom Joe”, zoals hij Stalin noemde, aan zich kon binden en tot redelijkheid kon bewegen. Om dit te bereiken heeft Roosevelt in alle onderhandelingen met Stalin diens wensen zonder slag of stoot ingewilligd, tegen Churchill's raad in en dikwijls achter de rug van Churchill om.

Een voorbeeld: Chiang Kai Chek had reeds lang vrede kunnen sluiten met Japan, indien hij er mede accoord ging, dat het rijke Manchoeije aan Japan kwam, maar Chiang wenste

geen Jappen in China, hetgeen we wel kunnen begrijpen. Omdat Amerika in oorlog was met Japan, was dit streven van Chiang in de ogen van Roosevelt zeer lofwaardig, en terecht. Maar . . . Stalin had óók zijn ogen op Manchoerije gevestigd en, alweer zeer begrijpelijk, óók de Russische communisten wilde Chiang uit China weren. Dit was echter een teer punt voor Roosevelt, die Stalin in alles zijn zin wilde geven in de dwaze hoop, dat hij Oom Joe op die wijze kon lijmen. Achter de rug van Chiang om beloofde Roosevelt dus aan Stalin dat hij zijn uiterste best zou doen om Manchoerije in handen van Rusland te spelen, als het eenmaal zo ver was.

Vandaar de eigenaardige pro-communistische politiek van Amerika in in Oost-Azië vlak na de oorlog, waar Mao Tse Tung, als agent van Moskou, zijn voordeel uit kon slepen. We kunnen met recht zeggen, dat Roosevelt met zijn ontverantwoordelijke houding tegenover Stalin het paard van Troje heeft binnengehaald en tevens, dat deze politiek óók de eerste en belangrijkste oorzaak is geweest van ons débâcle in Indonesië, hoewel hier natuurlijk de slappe houding van onze regering, die hetzelfde standpunt tegenover Roosevelt huldigde als deze tegenover Stalin, uiteindelijk de doorslag heeft gegeven.

Roosevelt bezat zeer zeker in grote mate persoonlijke charme, die ieder voor hem innam; maar deze charme was gevaarlijk, omdat hij uiteindelijk iedereen die hem vertrouwde, heeft verraden. Zo werden Polen en de Baltische landen aan Stalin afgestaan, in flagrante tegenspraak met het handvest van het Atlantisch Charter, achter de rug om van de Poolse gezant in Washington. Engeland kon

vrijblijven van dit soort verraad, omdat zij in Winston Churchill een vertegenwoordiger had van groot formaat, die realistisch bleef en voor zijn eigen land opkwam.

Wij zullen ons verder niet verdiepen in de escapades van Mevrouw Roosevelt en de twee zonen Jimmy en Elliot, die op een onwaardige wijze gebruik maakten van de positie van het hoofd van het gezin, om extra en veel geld te verdienen en dit met volledige toestemming en zelfs hulp van de president zelf. Tenslotte gaat het er hier alleen om, de figuur Roosevelt naar voren te brengen ontdaan van alle fraaie klinkende en schijnheilige, valse propaganda, en hem en zijn houding als aanleidende oorzaken te tonen van de overwinningen die Stalin in zijn „koude oorlog” tot aan de Korea-kwestie, kon boeken; overwinningen, die voorkomen hadden kunnen worden en die de bron zijn gebleken van alle chaos en ellende, in het Verre

Oosten zowel als in het Westen.

Het is Flynn niet te doen geweest om nu eens zoveel mogelijk vuil naar een overleden president van de Verenigde Staten van Amerika te werpen; uiteindelijk is het altijd zeer gemakkelijk om fouten te vinden bij een hooggeplaatst persoon en het is minderwaardig deze naar voren te brengen zonder de nadruk te leggen op de eventuele edele en grote daden, die het welzijn van het volk bevorderen. Flynn wilde met zijn boek over Roosevelt wijzen op het gevaar, dat deze man door de jubel-propaganda van zijn trawanten en jaknikkers was. Hij wilde de waarheid over deze persoonlijkheid en de waarheid, zoals hij die na objectieve bestudering van feiten, uitlatingen, gesprekken en officiële publicaties had gevonden was, dat Roosevelt met al zijn persoonlijke charme en goede eigenschappen, die hij ontegenzeggelijk bezat, een wereld-gevaar was geworden toen hij eenmaal een machtspositie innam. Een positie waar hij de capaciteiten niet voor bezat en die de slechtste trekken van zijn karakter verscherpte; hem tenslotte maakte tot een machtswellusteling, die niets en niemand ontzag in het toegeven aan die wellust . . .

Roosevelt heeft met zijn dolle en gevaarlijke experimenten, vervat in de bureaucratie (zegge: fascisme), die alleen mogelijk waren door een steeds groter wordende centrale macht en met zijn ijdele jacht naar politiek persoonlijk succes, waarbij alle stemmen hem welkom waren, — het Paard van Troje (communisme) binnengehaald met alle ellende, die daaruit voortvloeide, niet alleen voor Amerika, maar voor de gehele wereld!.

H. Poel

Vaderlandse Geschiedenis

We hebben de jongste geschiedschrijving in handen, je weet wel, het eerder genoemde „LEER-BOEK DER GESCHIEDENIS”, tweede deel, derde druk, bijgewerkt tot 1950.

We hebben het slot er van gelezen en er toen ijlings het boek, waaruit onze Pa zijn Vaderlandse Geschiedenis heeft opgediept, van de rommelzolder gehaald en uit de vergeelde geur van oudheid dáárvan het slot gelezen.

Met heimwee in ons 1952-hart hebben wij gemerkt, dat onze Pa en zijn tijdgenoten als laatste schoolse historie-les, meegekregen, dat de jonge Koningin Wilhelmina in 1900, dwars tegen de algemene wereldhuiver om Engeland op de imperialistische tenen te trappen in, een schip van oorlog naar Zuid-Afrika had gestuurd om er de bejaarde Boeren-president Paul Kruger vandaan te halen.

We hebben het boek toen maar weer verdrietig weggeborgen en er ons in berust, dat ónze kinderen in 1952 als laatste schoolse historie-dreun de wetenschap met zich meedragen dat:

„Van de Marshall-hulp werd dankbaar gebruik gemaakt. Op 1 Januari 1950 had Nederland voor een waarde van 687½ miljoen dollar ontvangen, waarvan 558 miljoen als schenking.”

De historie loopt.

En kort is de weg van een fier Koninkrijk naar 't vazalstaatje . . .

MORGEN IS HET TE LAAT . . .

„ZIJ GING HEEN na eenen langdurige ziekte . . .” — zo barmhartig wordt het in de kranten gezegd om de gevoelens van familie en vrienden te sparen. Ik vraag me af of het niet barmhartiger zou zijn om er rond voor uit te komen en te zeggen: „Ze stierf aan kanker”. Ik vraag me af waarom of het beter geacht wordt dat wij niet elke dag er aan herinnerd worden hoe verschrikkelijk kanker is en hoe nabij het ons allen is.

Tot drie jaar geleden heb ik nooit aan kanker gedacht, maar sindsdien, drie jaar lang, heb ik nauwelijks aan iets anders gedacht. Het vreet zowel mannen als vrouwen aan en vermoordt hen. Maar het lijkt me toe dat het alleen de liefste vrouwen wegneemt. Het heeft de vrouwen van tenminste tien van mijn vrienden weggenomen — elk van hen was lief. En enkele weken geleden heeft het ook haar weggenomen . . .

Zij kwam, drie jaar geleden is het nu, op een warme zomeravond uit Michigan naar New-York terug. Ze had daar haar stiefmoeder opgezocht; ze waren goede vriendinnen. Ik haalde haar af. „Ik kwam maar een dag eerder thuis dan ik van plan was,” zei ze vrolijk. „Ik schijn een klein gezwel in mijn rechter been te hebben.”

We belden onze huisdokter op en hij kwam spoedig. „Het is een aderontsteking,” zei hij, „pak je tas, we gaan direct naar het ziekenhuis. Gelukkig dat we er iets aan doen kunnen.”

We gingen dus naar het ziekenhuis en ik kuste haar daar goedennacht. Het was niets ernstigs, had de dokter gezegd, hoogstens een kwestie van enkele weken; ze kon dan meteen goed uitrusten.

De volgende dag telefoneerde hij. „We zijn een beetje ongerust geworden,” zei hij. „We ontdekten een behoorlijke tumor in haar buikholte. Ze zegt dat ze er al zes of zeven weken vanaf heeft geweten. Ze ontdekte het de laatste winter toen jullie in Arizona waren, maar ze wou jou of de kinderen niet ongerust maken en heeft er daarom maar niets van gezegd. Ze was van plan me op te zoeken, maar je weet zelf wel hoe druk ze is, altijd maar bezig, altijd maar klaar staan voor anderen. En zo heeft ze het aldoor uitgesteld.”

Hij zweeg en ik kon hem diep horen ademen. „Het kan kwaadaardig zijn,” vervolgde hij. „Ikzelf geloof van niet maar enkele collega's zijn pessimistischer en natuurlijk kunnen wij het niet zeker weten, voordat we het er uit hebben gehaald.”

Mijn hart stond stil. Ik kon nauwelijks praten. Eindelijk slaagde ik er in te vragen hoe lang het nog kon duren voor ze het eruit konden halen. „Tenminste tien dagen,” antwoordde hij. „We moeten wachten tot de ontsteking is doorgekomen.”

Tien dagen. Tien verschrikkelijke nachten. Het was de heetste zomer die ik ooit meemaakte. De kinderen waren op het land. Ik was alleen in een huis in de grote stad. Tien nachten . . .

Ik had er in de 35 jaren van ons huwelijk nooit een ogenblik aan gedacht dat zij niet ouder zou worden dan ik. Vrouwen leven langer dan mannen; haar ouders leefden langer dan de mijne. We hebben vaak gelachen over haar goede oude grootvader. Hij liet zich op 68-jarige leeftijd pensionneren met genoeg geld om er nog twee jaren goed van te nemen. Na die twee jaar trok hij in bij haar ouders. Wanneer het mooi weer was zat hij elke dag op het verandahtje en rookte de Havanna-sigaren van mijn schoonvader. Hij was een aardige, vriendelijke, oude man; hij stierf eerst op 96-jarige leeftijd.

Die tien verschrikkelijke nachten van heen en weer geslingerd te worden tussen hoop en vrede. Als het inderdaad kwaadaardig was, wat kon ik dan doen? Hoe konden wij de gedachte verdragen van een jaar of twee jaar of vijf jaar dat zij steeds zwakker werd en de pijn in haar ogen zien en in de nacht horen haar gesnik van pijn dat zij uit alle macht probeert te onderdrukken? Ik was al zo lang getrouwd dat het was alsof ik getrouwd ter wereld kwam. Wat kon er allemaal toch gebeuren?

De dag van de operatie kwam. Ik zag hoe ze haar op een brancard uit het vertrek haalden, verdoofd en daarom niet wetend wat er met haar gebeurde — rustig slapend als een klein kind. Toen ging ik terug naar het kale wachtkamer-tje. Een half uur, een uur, twee uren. Eindelijk kwamen ze de gang af, hun gezichten stonden strak, ze waren nog gekleed in hun witte doktersjassen. Er waren er vier, twee beroemde chirurgen, onze huisarts en nog een dokter, een goede oude vriend. Ik wist het, toen ik hun gezichten zag. Ik wist het, voordat ze een woord hadden gezegd.

„Het spijt ons, dat we U geen beter nieuws kunnen brengen,” zei de grijze chirurg, „we hebben alles gedaan wat mogelijk was. We hebben er alles uitgehaald. Maar het zat er al zo lang, veel en veel te lang. Niemand weet hoever het zich al verspreid heeft, waar het zich straks weer zal voordoen.”

Ik zat doodstil in het kale kamertje, urenlang alleen — tot de verpleegster mij kwam zeggen dat zij was bijgekomen. Ik ging naar binnen en nam haar hand.

„Het is voorbij, lieverd,” herhaalde zij vaag, net een klein kind . . . „allemaal voorbij. Ach, ik wist niet eens dat ik uit deze kamer was weggeweest.”

Ze had wel honderd jaar moeten leven. Haar hart deed de dokters versteld staan. Op het eind van de drie jaren, toen ieder ander reeds gestorven zou zijn, toen ze mij waarschuwden de kinderen maar naar huis te laten komen omdat ze wel geen 48 uur meer zou leven, — hield haar dapper, wonderlijk hart hen allen voor de gek. Het bleef doorkloppen, zo zeker en sterk als grootvader's klok. Ze was niet meer bij bewustzijn; ze had reeds langer dan een maand geen voedsel gehad. Toch sloeg het hart verder.

„Het was geschapen om honderd jaar lang te kloppen,” zei de dokter.

Om de hartverscheurende waarschuwing die het in zich draagt, hebben wij de vrijheid genomen dit artikel „AFTER A LONG ILLNESS” van Bruce Warton over te nemen uit „THE READERS DIGEST”. Bij zijn manuscript schreef Warton „Er zullen mensen zijn die dit bekritisieren; anderen zullen zeggen dat het te persoonlijk is. Maar als het één mensenleven mocht redden dan geloof ik, dat zij het zal weten en er blij om zal zijn.”

Het honorarium stuurde Warton naar de American Cancer Society (het Amerikaanse kankerbestrijdings-instituut) te New-York.

„Of zes en negentig op z'n minst", zei ik, „net als dat van haar grootvader." Maar zelfs het dapperste hart kan tenslotte niet ontsnappen aan de tanden en klauwen van het Afschuwelijk Monster. Het Monster dat nooit en nooit een gelegenheid moest hebben om haar in zijn afgrijselijke greep te krijgen — dat ook nooit die kans gehad zou hebben als zij maar op tijd naar de dokter was gegaan.

Zij was precies als de vrouw van een van mijn beste vrienden — zo zacht, zo vrolijk, zo heerlijk om er het leven samen mee te delen. Die vriend van mij is multi-millionair; hij staat aan het hoofd van een grote maatschappij die enorme laboratoria heeft voor wetenschappelijk onderzoek. Als er één man in staat is de vrouw, waar hij van houdt, te redden, dan is hij dat wel.

„Waarom moeten wij ze verliezen?" schreeuwde ik hem toe, „ze waren zo onmisbaar."

Hij antwoordde: „Vrouwen houden er niet van naar dokters te gaan. Ze vinden het vreselijk om onderzocht te worden, om zich door dokters te laten aanraken. Ze hebben het druk, zeggen ze dan, ik ga morgen wel. En morgen is het te laat."

Natuurlijk, ook mannen sterven aan kanker. Haar vader stierf aan kanker. Maar wij moeten . . . wij moeten, hoor je? alle vrouwen ertoe brengen en overtuigen dat ze beter op zichzelf passen, even goed als hun mannen . . . Ik ben er zo van overtuigd, dat ik zelfs kans loop gearresteerd te worden. Ik sta maar op de straathoeven wanneer de verkeerslichten op „stop" staan en kijk naar de aardige meisjes en vrouwen die voorbij komen. En ik kan me er nauwelijks van weerhouden naar elk van hun toe te gaan en ze op de schouder te tikken en dringend te zeggen: „Mooie vrouw, alsjeblieft, laat je nakijken door je dokter. Ik smeed je, ga naar de dokter toe, nu nog, vanmiddag nog en elke zes maanden zo lang je leeft."

De kranten noemen het in hun poging om barmhartig te zijn: „een langdurige ziekte". Wij, die het van nabij hebben meegemaakt, weten dat het geen ziekte is. Het is iets veel verschrikkelijks dan dat er woorden voor bestaan. En verschrikkelijker dan de pijn, en de folteringen, en het weggewijnen, — is de gedachte dat het zo niet hoefde te zijn.

Een bataljon trok voorbij

Bij alle bataljons die voorbij trokken behoorden ook de Watermannen van oud-OVW-bataljon 1-3 R.I. Enkel een hunner stelden na het thuisvaren, in het najaar van 1948, een boek van herinneringen samen, omdat „er van die ogenblikken zijn dat je met heimelijk verlangen weer terugdenkt aan je diensttijd in de tropen. De prettige dingen staan je helder voor de geest, de donkere dagen vervagen steeds meer in je herinnering. Je kankert nog wel eens, dat de Highway zo slecht was en dat er aan het eten nog al eens wat ontbrak. Maar kun je je nog inleven in de armoe van een nachtelijke hinderlaag? In de eindeloze verveling bij een schijnbaar doelloze wacht? In de moeheid en brandende dorst na een lange, zware patrouille of het gebrek aan slaap in de maanden na de politionele actie?"

Dit boek zou het verslag kunnen zijn van het leven en werken van elke soldaat van elk bataljon, dat ooit door de blubber en over de tjots perste, een trots en zelfbewust verslag, dat ons echter in één opzicht nog bijzonder trof. Behalve het militaire verslag van het bataljon, is het boek hoofdzakelijk gewijd aan de geest en het moreel en . . . aan het land. Het is daarom een verblijdend-heldere „Spiegel der eigen historie", een vermaan om nooit te vergeten, tot welke prestaties men voor man zich kon opwerken. En dan het land, . . . het land, . . . dat, met alle gekanker dat wij er wel eens over uitspuwen, in ons hart toch zo'n ruime en warme plaats heeft ingenomen. Wie zó kan terugdenken aan Indonesië, is er niet vergeefs geweest.

Hieronder nemen wij een (verkort) fragment over uit het boek:

Hoe moet men aan hen, die nooit ons koele vaderland verlaten hebben, waar de grijze en grauwe tinten overheersen, waar het land laag en vlak is en vochtig en fris de wind, hoe moet men aan hen verhalen van de tover van het oosterse landschap, van het overweldigende licht, van de bergen en ravijnen, van de gloed van de zon en het eindeloze groen, altijd weer en overal?

Wij zelf, wij kennen het. Diep in ons bewaren wij het beeld van die natuur, die geen herfst kent en geen winter, waar het eeuwig lente is en eeuwig zomer, altijd zon en altijd

groen. En soms, geheel onverwacht, onder het werk of in de stilte van de nacht, horen wij weer het bruisen van een kali, voelen wij opnieuw de brandende hitte van de zon, zien onze ogen weer de rijke pracht van de tropische natuur en luisteren wij, luisteren naar het rhythmische geluid van de stampers in het rijstblok, naar het zachte, eentonige neuriën van een vrouw in een kamponghut, naar het lachen en roepen der kinderen langs de weg en rondom onze kwartieren en naar het eindeloze lied van de krekels, het ritselen van de bladeren of de doffe val van een klapper in de nacht.

Hoe vaak hebben wij als soldaten dit land niet verwenst, als we onder de last van onze uitrusting al patrouillerend heuvel op heuvel af moesten sjouwen in brandende zon of stromende regen! Hoe vaak hebben wij als soldaten de tropische nachten niet verfoeid, wanneer de geheimzinnige duisternis om ons heen stond, angstwekkend en vol vijandigheid! Maar de schoonheid, die wij er ondanks dit alles van ontvangen hebben, ligt diep in ons bezonken en hem, die eenmaal de betovering van dit land ondergaan heeft, hem laat het niet meer los, hij is voor goed gevangen door het heimwee naar eeuwige zomer.

In zulk een omgeving, tegen zulk een achtergrond heeft ons leven zich gedurende enkele jaren afgespeeld en al gaven de omstandigheden ons soms al weinig lust en gelegenheid om er van te genieten, zo wist het ons toch ook in de kortste momenten vaak en telkens weer opnieuw te boeien.

Ieder heeft zo zijn eigen herinneringen aan de schoonheid van het oosterse land. Waar ben je gelegerd geweest? In Tjilampeni, Dajeuhkolot of Batoedjadjar, waar de Tjitaroem diep door het land snijdt en je ogen ver over de rijstvelden konden wegdwalen tot waar in de nevel de bergen opdoemden van Zuid-Java? In Njalindoeng, Pangkalan Tiga, Karangpoetjoeng of Kalipoetjang, diep verscholen tussen groen en heuvels? Was je gelegerd in Padalarang, weggedoken in de vlakte voor het oprijzende geweld van de Boerangrang, in het stille Banjoemas, waar de koningspalmen waken over onze doden, of in Tjilatjap, waar al als in oeroude tijden de zeilprauwen der vissers geruisloos door de baai glijden langs de geheimzinnige, dichtbegroeide oevers van Noesa Kambangan? Of lag je soms hoog tegen de hellingen van de Boerangrang en de Slamet, temidden van de oernatuur van Siteo Lembang, in de rijke vlakte van Kroja of langs de prachtige kusten van de Prins Maurits en de Dirk de Vries baai? Het was er altijd en overal en telkens opnieuw werd je er weer door getroffen. Herinner je je nog de talrijke momenten gedurende je dagelijkse bezigheden, dat het je plotseling weer pakte, kort maar intens? De vreugde om dit alles te hebben kunnen zien en te beleven? De vredige rust van een kampong, waar de huizen verscholen staan in het groen en het leven sinds eeuwen zijn zelfde gang gaat, stil en pretentieloos. De overweldigende aanblik van de diepe ravijnen, waarin geen plekje onbenut is gelaten voor de rijstbouw. De intimiteit van een dichtovergroeide kali, de koele

schemering van een bamboebos en de zeldzame rijkdom van de glinsterende sahwa-vlakken, waarin diep de lucht weerspiegeld staat en de bibit zich opheft, fris en groen, als een teken van nooit-aflatende vruchtbaarheid.

We hebben de tani zien werken op zijn land, bedachtzaam-wadend achter de ploeg door de van water door drenkte grond, onaangeraakt door de tijd. We zagen de vrouwen terugkeren van de rijstooft, in lange rijen en gebogen onder het gewicht van de gouden padi-bundels. En we hebben de jeugd gezien, bruin en naakt, in dartele vrolijkheid stoeiend in het water of wadend door de kali op de brede ruggen der karbouwen. En des avonds zijn we gegaan door de schemering van de kampongs en hebben we gekeken naar dat volk, dat zijn dagtaak volbracht had en neerzat voor zijn hutten, zacht pratend of even op-lachend in simpele vreugde. Verstild hebben we weggestaard naar het Westen, waar de zon onderging achter de bergen in honderden tinten van purper en rood en goud en paars en lila en geel, of naar het dreigend geweld van naderende onweerswolken, die in wilde vaart over de bergen kwamen, terwijl een plotselinge windvlaag ons even huiveren deed. Of we hebben zwijgend vóór onze kwartieren gezeten, genietend van de telkens weer verrassende schoonheid van het fijne silhouet van de palmen tegen de avondlucht en luisterend naar het melancholische geluid der roepvogels vanuit de dichte kruin van een waringin.

Java! We hebben ons klein gevoeld temidden van je overweldigende

de natuur, in de diepte van je ravijnen of bij het donderend geraas van een waterval; wanneer we stonden tegenover de verraderlijke pracht van je hooggerezen rivieren, wanneer we voeren over de wijde verlatenheid van de Kinderzee en tussen de dichtbegroeide oevers van de Tjitandoej of klommen tot hoog op de Tangkoebanprahoe, waar de boomvarens groeien en de eeuwige stilte slechts verstoord wordt, wanneer somber 'en eentonig de regen neerruist in deze zee van groen of een oude boom sterft en neervalt, zwaar en groot, in de eenzaamheid van deze oernatuur. We hebben genoten van de rijkdom van je kleuren, het lila en rose van de bougainvilles, neerbui-gend onder de last van hun zwaarbeladen takken, het vurige rood van de flamboyants, die als brandende fakkels in het landschap staan, felafstekend tegen het zuivere blauw van je luchten, en rondom dit alles het groen, in eindeloze schakeringen, in steeds nieuwe overdaad, altijd weer en overal.

Java! We hebben gestaan aan je strand in het noorden en in het zuiden, we hebben je vlakten en je bergen gezien, vanuit zee hebben we uitgekeken naar je kusten, vol nieuwsgierigheid toen we kwamen en met een tikje weemoed toen we je verlieten. En iets van deze weemoed, van dit verlangen, is diep in ons gebleven. Zoals diep in ieder leeft het verlangen naar alles wat blijvend is en de weemoed over wat wij verloren hebben en wat ons — misschien onbewust — na aan het hart gelegen heeft.

Jijzelf onder de klapperbomen, . . . anders gezegd: het bewuste verantwoordelijkheidsbesef dat zich vrijelijk ontplooid in de wijde ruimte. Bewaar naast je vage heimwee naar de doorzonde luchten, het land en de mensen, je herinnering aan waartoe je in staat was en draag dat in het heden uit, opdat het goede verleden niet vergeefs zij . . .

